

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filosofie a religionistiky

Diplomová práce

**„PAMÁTNÍK MISTRA JANA HUSA V HUSINCI – příprava nové
expozice“**

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Jaroslav Vokoun, Th. D.

Autor práce: Michaela Veselá

Studijní obor: Učitel náboženství a etiky

Forma: kombinované

Ročník: 7.

2008

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

4. prosince 2008

Děkuji vedoucímu práce Doc. Mgr. Jaroslavu Vokounovi, Th. D., který mi téma nejen doporučil, ale především mi poskytl cenné rady, připomínky a vedl mou práci svědomitě a metodicky. Rovněž děkuji pracovníkům Okresního státního archivu v Prachaticích za pomoc při badatelské činnosti. V neposlední řadě patří můj dík i panu Stanislavu Vlasákovi a paní Haně Němečkové, kteří mi poskytli ze svých sbírek materiály pro obrazové přílohy.

OBSAH

ÚVOD	5
1 <u>HUSŮV DOMEK V PRŮBĚHU DĚJIN</u>	8
1.1 Vznik Památníku mistra Jana Husa v Husinci	8
1.2 Vlastnické vztahy od historie do současnosti	12
1.3 Úcta k památnému místu	17
1.3.1 Nejstarší zmínky o účtě k Husovi v Husinci	21
1.3.2 Pověsti vztahující se k Husově osobě na Prachaticku	23
1.3.3 Obnova úcty v době národního obrození	25
1.3.4 Husovy oslavy v roce 1869 a v následujících letech	28
1.3.5 Podoby úcty v době 20. století	34
1.3.6 Památná místa vztahující se k osobě Jana Husa na Prachaticku	40
1.4 Podoby Husova domku v průřezu dějin	42
2 <u>DIALOG O PODOBĚ NOVÉ EXPOZICE</u>	50
2.1 Stávající expozice v Památníku mistra Jana Husa v Husinci	52
2.2 Osobnosti zapojené do dialogu	55
2.3 Aktivita podporující dialog	56
2.3.1 Odborné semináře v letech 2004 - 2005	56
2.3.1.1 Seminář 5. - 6. července 2004	57
2.3.1.2 Seminář 5. července 2005	68
2.3.2 Podpora představitelů církve a státu	70
2.3.3 Komise pro studium problematiky spojené s osobností, životem a dílem mistra Jana Husa	78
2.3.4 Husinecká výzva	79
2.4 Projekt „Obnova rodného domu mistra Jana z Husince“	80
ZÁVĚR	86
Seznam použité literatury a pramenů	89
Seznam zkratk	94
Seznam příloh	95
Příloha č. 1 – Podoby Husova domku ve fotografiích a pohlednicích	96
Příloha č. 2 – Husovy oslavy ve fotografiích a pohlednicích	100

ÚVOD

Jan Hus, a zejména Husinec, je naším rodinným tématem již řadu let. Moje maminka se v Husinci narodila a prožila zde své mládí, podobně i můj bratr zde prožil svých prvních 5 let života. Mohu říci, že Husinec je naším rodištěm a domovinou, do které se rádi vracíme, a to nejen jako do rodiště Jana Husa, ale především k našim přátelům, které zde máme. Osoba Jana Husa pro mne po mnoho let nebyla nikterak výjimečnou oproti jiným národním světcům, umělcům, politikům či hrdinům. Významněji jsem se k tématu Jana Husa dostala až mnohem později, když mne v roce 2003 oslovili představitelé nově vznikajícího Občanského sdružení Mistra Jana z Husince, abych se stala členem a zároveň hospodářem sdružení. Až dosud v tomto spolku pracuji na pozici hospodáře. Mým osobním cílem pro vstup do tohoto sdružení byla myšlenka na obnovu či spíše tvorbu konceptu nové expozice, kterou bychom mohli následně realizovat k 600. výročí upálení mistra Jana Husa. Ostatní činnost ve sdružení jsem chápala jako doplňkovou práci, díky které jsem mohla získat mnoho cenných zkušeností, například s přípravou odborných seminářů a také Husových oslav.

Původním cílem mé diplomové práce bylo zpracovat aktuální dialog, který se odehrával v Husinci nad tvorbou nové expozice v Památníku mistra Jana Husa v Husinci mezi lety 2004 - 2005. Idea uspořádat chronologicky jednotlivé myšlenkové proudy, jak se historicky ubíraly, a zejména porovnat proces tvorby konceptu nové expozice se současnou expozicí z roku 1975 umístěnou v památníku, vzešla od mého vedoucího práce Doc. Jaroslava Vokouna, který je jednou z významných osobností, jež se do dialogu zapojili.

Má práce se proto zcela přirozeně soustřeďuje na objekt, ve kterém se dle tradice narodil a prožil mládí Jan Hus a kde se v současné době nachází Památník mistra Jana Husa. V první části práce se zaměřuji na vymezení podoby Husova rodného domku s využitím dostupných archivních materiálů a také mnoha publikací autorů působících v době první republiky, ale i současných autorů.

Zároveň jsem se snažila doplnit tuto studii o další podoby úcty projevovanou našemu národnímu hrdinovi, a tak jsem zařadila i kapitoly o Husových oslavách, pověstech i průřez dalších forem úcty k osobě Jana Husa.

Ve druhé části práce jsem se zaměřila na současný stav porevoluční doby, který obsahuje nejen popis aktuální podoby expozice umístěné v památníku, ale především jsem chtěla zaznamenat vznik a průběh přípravy nové expozice, respektive nového konceptu expozice. Úvod druhé části je věnován současné expozici od Jindřicha Santary, kde jsem měla možnost prostudovat originální scénář s autorovými poznámkami. Dále jsem čerpala především z interních materiálů Občanského sdružení Mistra Jana Husa, jehož představitelům se v letech 2004 - 2005 podařilo uspořádat odbornou diskuzi na téma nové koncepce v husineckém památníku. V neposlední řadě jsem v práci uvedla i nejaktuálnější podobu projektu Obnovy rodného domku mistra Jana Husa v Husinci, který připravil Mgr. Václav Kuneš jako investiční záměr pro město Husinec.

V přílohové části mi dovoluete setřídít dobové obrazy Husova domku z fotografií a pohlednic ze sbírky pana Stanislava Vlasáka a paní Hany Němečkové. Tato obrazová příloha má dokreslovat popisnou část podob Husova domku v mé diplomové práci. Fotografie a pohlednice jsou doplněny o některé fotografie pořízené v Okresním státním archivu Prachatice.

Název diplomové práce „Památník mistra Jana Husa v Husinci – příprava nové expozice“ jsem zvolila na základě konečné podoby mé studie.

Metodologie práce stojí především na sbírání relevantních institucionálních a narativních pramenů, jako jsou zákony, nařízení a vyhlášky, dále pak zakládající listiny, stanovy i dokumenty správních orgánů. Mezi významné prameny mé práce patří i kroniky farního úřadu Prachatice a města Husince. V druhé části diplomové práce jsem použila i záznamy z audiovizuálních pramenů, především záznamy z pořádaných seminářů v roce 2004 - 2005 konaných v Husinci, a rovněž proslovy státníků a církevních hodnostářů, které byly přepsány i do tištěné podoby. Jako obrazovou přílohu jsem zvolila vizuální prameny ze soukromých

sbírek, a dále fotografie pořízené z archivních svazků Okresního státního archivu v Prachaticích. Vedle všech výše zmíněných pramenů jsem v práci používala také články, odborné statě a studie z oborů husitiky, historie a dějin českého státu, vztahující se k problematice tématu mé diplomové práce. Rovněž jsem použila i prameny hagiografického charakteru, jako legendy a pověsti, které se v ústním podání předávaly po celé generace a jsou součástí archivních sbírek.

Většina materiálu se teritoriálně vztahuje k domnělému a dle tradice uznávanému místu narození Jana Husa, tedy k Husinci, přesto jsou v práci také kapitoly či části kapitol pojednávající o jiných památných místech, které mají souvislost s tématem mé studie.

Charakter a zaměření diplomové práce, postavené především na bibliografii a chronologickém uspořádání relevantních historických pramenů, předpokládalo využít jako základní metodu zkoumání heuristiku spolu s kritikou pramenů, která měla převážně srovnávací rysy. V druhé části práce jsem opustila chronologické členění a uspořádání pro přehlednější a smysluplnější prostudování dostupných materiálů a zaměřila jsem se více na tématické uspořádání, v jehož rámci jsem se i nadále držela chronologické interpretace textů a dokumentů.

Závěrečné shrnutí jsem použila vždy na konci částí studie, konečná syntéza je obsažena v závěru diplomové práce.

Uvedené citace ponechávám v nezměněné formě.

1 HUSŮV DOMEK V PRŮBĚHU DĚJIN

První část diplomové práce se věnuje vzniku tradice označování Husince jako rodného místa Jana Husa a s tím spojenou úcty, která se v Husinci vytvořila již hluboko ve středověku a dochovala se až do doby národního obrození, kde vznikly první snahy o vytvoření pomníku – muzejního objektu. Z této doby máme také největší počet dochovaných popisů Husovy světničky a celého objektu. Celá tato kapitola se věnuje nejrozličnějším formám úcty, která byla v průřezu dějin Janu Husovi věnována, jako například udržení pověstí, budování památných míst, pomníků a samotného památníku v Husinci.

Na tomto místě musím uvést, že již Alena Doulová, studentka Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, se věnovala ve své diplomové práci tématu Husince a osoby Jana Husa. Ve své práci „*Mistr Jan Hus, město Husinec a jeho historie*“¹ se zaměřuje na historii samotného Husince, do níž spadají témata, která v práci uvádím i já, například rodný domek Jana Husa a jeho dějiny, Husova světnička, Husovy oslavy a pověsti. Přestože jsou některé kapitoly tématicky stejně zaměřené, jsou obě práce odlišné v použití různých zdrojů. Moje práce se více soustřeďuje na samotný objekt Památníku mistra Jana Husa a úctu k osobě Jana Husa. Historie Husince je uvedena pouze pro dokreslení dějinných souvislostí a stojí na okraji mé studie. Nebudu uvádět citace diplomové práce paní Doulové ani nebude používat její závěry, neboť jsem pro svou studii využila původní zdroje a rozšířila je i o další autory.

1.1 Vznik Památníku MJH v Husinci

Úcta k památnému místu rodiště mistra Jana Husa se v historických pramenech objevuje již před rokem 1633. Až do roku 1873 však můžeme mluvit pouze o památném místě, které je navštěvováno významnými osobnostmi českého

1 Doulová, A. *Mistr Jan Hus, město Husinec a jeho historie*. České Budějovice 2006. Diplomová práce.

i slovenského národa či prostým lidem.

V roce 1873 si Husovu světničku pronajímá Prof. T. Cimrhanzl z Plzně², aby památku zachránil před devastací, a tím se alespoň část objektu, tradičně uctívaného jako rodiště Jana Husa, stává muzeem či památníkem ve smyslu současného odborného názvosloví. Na začátku 19. století je domek vykoupěn Sokolem, a i když je následně celý objekt zkonfiskován, Husova světnička je stále přístupná široké veřejnosti, a tak si zachovává muzejní charakter. Až roku 1952 je zde zásluhou Aloise Kubíčka oficiálně založeno Husovo muzeum.³ První samostatná muzejní expozice, pokud nepočítáme vybavení světničky z přelomu 19. a 20. století, byla připravována mezi lety 1964 - 1965 a instalována roku 1965, práci na této muzejní expozici dokumentuji v kapitole 1.3.5 Podoby Husova domku.

Celý komplex budov umístěných nedaleko samého středu husineckého náměstí, v nichž se dnes Památník mistra Jana Husa nachází, byl v roce 1978 prohlášen za národní kulturní památku. V roce 1999 byl nařízením vlády potvrzen statut národní kulturní památky⁴ tohoto objektu a přilehlých budov spolu s bronzovou sochou mistra Jana s Písmem od Karla Lidického, odhalenou na Prokopově náměstí v Husinci v roce 1958. Stejná zdobí od roku 1954 nádvoří Karolína.⁵

Zajímavá historie, která však není dostatečně podložena potřebnými dokumenty, se dotýká vzniku samotného názvu Památníku mistra Jana Husa v Husinci. Tento oficiální název se uchovává v povědomí všech návštěvníků zřejmě již od roku 1975, kdy byla instalována současná expozice. Přesto se v nejrůznějších pramenech setkáváme s pojmy muzeum, rodný dům Jana Husa nebo Husův domek. Z archivních pramenů nelze doložit vznik toho názvu, neboť

2 Starý, V. Z dějin Husova rodného domku, In: Mistr Jan Hus a Husinec, Svěpomoc, Praha 1969, str. 23

3 Okresní státní archiv Prachatic, částka 457.1, Památník M.J.Husa a Husovy oslavy 1959-1975

4 Nařízení vlády č.147/1999 Sb. ze dne 16.června 1999 o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

5 Čáp, J. Malý průvodce po velké historii, In: Informační věstník č. 19 (1/2005) občanského sdružení Exulant, Praha 1, 2005, str. 14

celý archivní svazek odboru kultury při okresním úřadě v Prachaticích dosud není roztríděn a zaevidován. Pan Dr. Václav Starý na semináři v Husinci 2004 připomíná tuto problematiku a uvádí, že název památníku se datuje již od roku 1952, zároveň s tím upozorňuje na potřebu nového názvu:

„Současný název „Památník mistra Jana Husa“ od roku 1952 již neodpovídá svému obsahu a je proto třeba uvažovat o novém označení. „Rodný dům Jana Husa“ také neodpovídá historické skutečnosti a je zavádějící.“⁶

I přes dlouholetou tradici oficiálního názvu se u husineckých rodáků setkáme nejspíše s označením Husův domek. Osobně se proto domnívám, že by se mělo uvažovat o změně na lidový název, neboť tradice, přes snahu odborné veřejnosti, přetrvává již od dob středověku a mnozí budou i nadále používat místo oficiálních názvů ten lidový a tradiční.

Diskuzi nad názvem památníku můžeme považovat za irelevantní. Nicméně problematika, ostatně jako mnoho dalších věcí, není černobílá. Spolu s názvem získává památka a její případný mobiliář i status, ze kterého může vyplývat odlišný přístup k památce jako takové, k jejímu účelu a využívání, a zejména k odpovědnosti za uchování památky i dalším generacím.

Například profesní kodex muzeí klade celou řadu podmínek pro zřízení a provozování muzea. Oproti tomu statut památníku není žádným oficiálním dokumentem ošetřen a tudíž není nutné řídit se alespoň minimálními standardy, která muzea mají vymezena a která kladou na řídicí orgán (či zřizovatele) požadavky opírající se o morální povinnost, jako například:

„morální povinnost udržovat a rozvíjet všechny aspekty muzea, jeho sbírky a služby. Především musí dbát na to, aby všechny svěřené sbírky byly odpovídajícím způsobem uloženy, uchovávány a dokumentovány. ...

Každé muzeum musí mít psaný statut nebo jiný dokument vymezující jasně jeho právní postavení, úkoly a charakter stále neziskové instituce ...

6 Starý, V. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník M.J.Husa v Husinci, 5.7.2004, str. 4

Jeho povinností je stanovit a definovat cíle a politiku instituce a zajistit, aby veškerý potenciál muzea byl efektivně využíván k muzejním účelům. Dále je třeba zajistit pravidelný přísun a dostatek finančních prostředků z veřejných nebo soukromých rozpočtů, aby muzeum mohlo vykonávat a rozvíjet svou činnost.“⁷

Můžeme se domnívat, že podstatou problému není název, ale především odpovědnost za péči o rodný domek a expozici v něm umístěnou. Na základě skutečnosti, že je Rodný dům Mistra Jana Husa v Husinci zařazen na seznam národních kulturních památek⁸, vkrádá se myšlenka, zda se mu dostává stejné, či obdobné péče jako Pražskému hradu, Národnímu divadlu, Karlově mostu a mnoha dalším památkám, vedle nichž v seznamu stojí. Nikoli pod nimi, ale na stejné úrovni. Status národní kulturní památky je nejvyšším stupněm, kterého může objekt či památka získat a zařazení na tento seznam značí, že se jedná o nejvýznamnější součást kulturního bohatství národa a je považováno za tzv. „nenahraditelné bohatství státu“. Z toho se také odvíjí jeho zachování, zpřístupňování a vhodné využívání, slovy zákona:

„aby se podílely (tj. národní kulturní památky - pozn. autora) na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k dalšímu rozvoji společnosti.“⁹

Památník mista Jana Husa v Husinci je národní kulturní památkou, jako objekt a proto podléhá i podmínkám památkové péče, na rozdíl od expozice, která svým charakterem kulturní památkou není, jak připomíná Ing. Kamila Hrabáková, vedoucí Odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Jihočeského kraje:

„...pokud se změnou expozice nebudou spojeny žádné zásahy do stavby (ani drobné, jako jsou například výmalby místností, apod.), nebude řízení dle památkového zákona vedeno. Předpokládáme však, že jisté úpravy stavby budou

7 2. kapitola Profesního etického kodexu muzeí

8 §1, ods. 1, písmeno 5. nařízení vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

9 §1, ods. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči

potřebné... “¹⁰

Je tedy věcí odborného posouzení, jak je v současné době o památku pečováno a zda naplňuje tato odborná péče literu zákonů, které se vztahují na památkově chráněné objekty.

Přesuneme se však nyní do historie, abychom si přiblížili vlastnické vztahy. I zde totiž můžeme získat přehled, jak se o památné místo v průběhu dějin pečovalo. Je však na místě znovu připomenout, že památkou se Husův rodný domek stal až v roce 1978, a proto nemůžeme očekávat, že o tento objekt bylo před tímto datem významněji pečováno.

1.2. Vlastnické vztahy od historie do současnosti

Zabývat se historií vzniku Památníku mistra Jana Husa v Husinci nelze bez základního chronologického přehledu vlastnických práv k jednotlivým budovám, ve kterých je dnes expozice instalována.

Zřejmě nejzákladnější otázkou se jeví zpochybnění jihočeského Husince jako rodiště Jana Husa. Vzněl ji na přelomu 19. a 20. století historik J. Pekař a jeho tezi vyvrací například F. M. Bartoš¹¹ nebo V. Novotný¹² či A. Sedláček¹³, kteří považují dosud zjištěné skutečnosti za nesporně dokazující jihočeský Husinec jako rodiště mistra Jana Husa. Za dostačující považuje Prof. Novotný již svědectví Jiříka Heremika, Husova kněze a životopisce či zprávu pozdějšího papeže Pia II. v jeho „Kronice České“.

10 Jihočeský kraj – Krajský úřad, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu – vyslovení názoru k obsahu nové expozice v Památníku Mistra Jana Husa, čj. OKPC/2890/2003/Vo

11 Bartoš, F. M. Nejstarší svědectví o Husově rodném domku v Husinci. In: Jihočeský sborník historický, ročník XL, číslo 4, 1971, str. 215-216

12 Novotný, V. Kde se narodil Jan Hus. In: Knížky „Dědictví Husovo“, číslo 1, Praha 1923, str. 1

13 Sedláček, A.; Veselý, J. Průvodce po Husinci a okolí, In: Knížky „Dědictví Husova“, číslo 2., Jihočeské nakladatelské a vydavatelské družstvo, Praha 1926, str. 7-8

Jiřík Heremik již před rokem 1480 zaznamenává: „*Věrný svatý člověk Mistr Jan Hus byl jest rodem z městečka řečeného Husinec, člověk z chudých rodičův a z prostých prostý ... matka jeho vedoucí pacholíka do školy, nesoucí pecen chleba mistru školnímu, než jest do města Prachatic došla, sedmkrát jest na té cestě poklekla, modléci se Pánu Bohu za svého syna.*“¹⁴

Současně však Dr. Novotný ke svému přesvědčení dodává¹⁵, že prameny dostatečně nedokládají přesné informace o Husově rodném domku. Není nám tedy zcela přesvědčivě známo, ve kterém domku se Jan Hus narodil a prožil své mládí. První spolehlivou zmínkou o Husově rodném domku se stává až rok 1633 a musíme dodat, že je to zmínka podložená víceméně ústní tradicí, na niž se vlastníci domku později odkazují.

K tématu o přesné poloze rodného domku Jana Husa uvádí Bohuslav Kukačka, že nejstarší známá podoba domku pochází z konce 18. století. Na vyobrazení je zřejmé číslo popisné 35, které pochází ze sčítání lidu v roce 1771. Teprve v roce 1805 byla budova nově přechíslována na č. p. 36, které se jako označení dochovalo až do dnešních dní.¹⁶

Z historie vlastnických vztahů domku, kde se dle tradice narodil Jan Hus a prožil zde své mládí, víme od prom. historika Václava Starého, který pro svou studii použil gruntovní knihy, zápisy z kronik farnosti husinecké a rovněž kronikářské zápisy obce Husinec.

V letech 1634 až 1662 zde hospodařil Zikmund Nána a po jeho smrti se domek nadále dědil v rodině. Po Zikmundu Nánovi byl až do roku 1668 vlastníkem jeho zeť Jan Tramfač, poté zdědil hospodářství jeho zeť Jakub Schuster. Po Schusterově smrti roku 1702 zde hospodařila jeho manželka Dorota až do roku 1718. Po své matce Dorotě zdědil hospodářství Jiřík Schustera a hospodařil zde až do roku 1740, kdy hospodářství dostal věnem Josef Jileček.

14 Heremita, J. Život, to jest šlechetné obcování ctného svatého kněze Mistra Jana Husi, kazatele českého. In: F.M.Bartoš, Mistr Jan Hus, Ministerstvo informací, Praha 1947, str. 38

15 Novotný, V. Archiv a bádání o životě a spisech J.A.Komenského, sešit 13, str. 40-50

16 Kukačka, B. Husův rodný domek. In: Zlatá stezka, ročník III, červen 1930, číslo 10, str. 186 (poznámka pod čarou)

Josef Jileček byl manželem Marie, sestry Jiříka Schustera. V rodině Jilečků pak domek a hospodářství zůstalo až do roku 1883 (Josef Jileček 1740 - 1787, Vojtěch Jileček 1787 - 1831, Ondřej a Rozina Jilečkovi 1831 - 1880, Augustin Jileček 1880 - 1883).

Z doby vlastnictví domku rodinou Jilečkových je známo, že Vojtěch Jileček (vlastnil dům mezi léty 1787 - 1831) zde provozoval pálení kořalky a v této živnosti pokračovala i jeho manželka Marie Jilečková, která v domku hospodařila po smrti svého muže až od roku 1812. Syn Ondřej Jileček převzal dědictví v roce 1831 a zřídil si zde mydlářskou živnost s krámkem. Když v roce 1859 domek vyhořel, požádal Ondřej Jileček o podporu Královské české muzeum, aby mohl upravit světnici, v níž se podle tradice narodil Hus. Zamítavou odpověď archeologického sboru muzea přinesly časopisy Památky archeologické a také časopis Lumír. Následovalo předvolání na c. k. Okresní úřad do Prachatic, kde s ním byl dne 27. dubna 1860 sepsán tento písemný protokol:

„Já jsem držitel domku č. 36 v Husinci, v kterýmžto se dle pověsti starožitně Jan Hus zakladatel víry husitské naroditi měl ... Do časopisu Lumír, který ani neznám, jsem nic takového nezaslal ... Já jsem nuzný člověk a chtěl jsem sobě jen v mé bídě pomoci při vystavění mého domku. ... V tomto mém domku nebyla nikdy, co se pamatuji, nějaká podobizna Jana Husa ani žádná okrasa na jeho památku, neb já jsem si toho hrubě ani nevšiml, že Jan Hus v tomto domě se narodit měl, také by to nesouhlasilo s náboženstvím nebo vírou mojí, které z celého srdce oddán jsem, abych kacíře ctil ... v celém Husinci a okolí se toho domku pro památku Jana Husa žádný nevšimne ... jestli kdo zřídka kdy dům tento chce vidět, tak se to nikoliv z lásky k Husovi nestane, nýbrž pouze ze zvědavosti, protože Jan Hus historickou památku po sobě zanechal, za kterou příčinou tento domek také starožitný v paměti jest.“¹⁷

Na to bylo Ondřejovi Jilečkovi doporučeno, aby nedělal žádné úpravy vně ani

17 Starý, V. Z dějin Husova rodného domku. In: Mistr Jan Hus a Husinec, Svěpomoc, Praha 1969, str. 19-20

uvnitř domku a rozhodně aby nepořádal žádnou veřejnou sbírku.¹⁸

V roce 1873 si Prof. T. Cimrhanzl z Plzně (rodák z blízkého Žichovce) pronajal Husovu světničku za roční plat, který odváděla plzeňská zábavní společnost Kocourové. Takto byla světnička zachráněna před úplnou zkázou, která jí hrozila pronajímáním jako hostinského pokoje.

Posledním soukromým majitelem Husova rodného domku byl Augustin, syn Ondřeje Jilečka, který jej zdědil po smrti otce v roce 1880, o tři roky později domek prodal spolku Svatobor. V té době usiloval o koupi domku také místní farář Adolf Rodler, který chtěl domek zbourat a na jeho místě postavit katolický sirotčinec.

V roce 1883 však domek koupil z výtěžku všenárodní sbírky spolek Svatobor a převedl jej pražskému Sokolu. Za 1. světové války (v roce 1917) byl však domek pražským Sokolem svěřen do péče města Písek. Ke zpětnému převodu na Pražskou obec sokolskou došlo až v roce 1922. Důvodem k převodu vlastnických vztahů, uskutečněný souhlasem Městského národního výboru v Písku dne 18. října 1916, bylo možné ohrožení majetku sokolské obce a díky souhlasu písecké radnice byl Husův domek ochráněn před mocí rakouské monarchie.¹⁹

V roce 1927 (nejspíše však v roce 1928, jak dokládá kronikářský zápis)²⁰ koupila Československá obec sokolská od Jaroslava Rysa také sousední domek č. p. 37, se záměrem na úpravu okolí domku a na zřízení Husova muzea.²¹ Zpráva o Husově rodném domku z 3. října 1966 uvádí, že v roce 1934 zakoupila Československá obec sokolská i domek č. p. 34, kterým se dnes vchází do Husova rodného domku.²² V majetku Sokola však byl pouze vlastní přední dům, a to až do znárodnění budovy.

18 Starý, V. Z dějin Husova rodného domku. In: Mistr Jan Hus a Husinec, Svěpomoc, Praha 1969, str. 19-20

19 Písecký zpravodaj, ročník 1965, číslo 9, str. 19-20

20 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha městyse Husince, sig. II 55, červenec 1928

21 Kukačka, B. Husův rodný domek. In: Zlatá stezka, ročník III, číslo 10, červen 1930, str. 189 (poznámka pod čarou) – oproti tomu uvádí V. Starý v publikaci Mistr Jan Hus a Husinec rok 1928 jako rok pořízení sousedního domku č.37 ČOS (viz Mistr Jan Hus a Husinec, Svěpomoc, Praha 1969, str. 24)

22 Okresní státní archiv Prachatice, částka 457.1, Památník mistra Jana Husa a Husovy oslavy 1959-1975, Zpráva o Husově rodném domku z 3. října 1966

Ohledně termínu znárodnění budov památníku se prameny dost podstatně liší. Například správkyňě památníku paní Jitka Havlíková uvádí až datum 1. ledna 1954 jako datum, kdy Ministerstvo kultury - státní památková správa přebírá Husův domek²³, zatímco v kronikářském zápise města Husince již z roku 1952 se objevuje tato zmínka:

Otevření Husova muzea bylo v tisku (Kostnické jiskry) komentováno takto:

„V Husinci, městečku od roku 1869 navštěvovanému pro jeho slavného rodáka, nic ho dosud náležitě nepřipomínalo kromě plakety na jeho rodném domku. Ten patřil donedávna Čes. obci sokolské, ale ani ta, ani místní národní výbor jej neproměnily v muzeum, jak je to v takových případech obvyklé. Teprve nedávno, když tento památný objekt přešel do majetku našeho státu, postaralo se ministerstvo školství, věd a umění péčí dr. Pavlásky, aby dvě sousední místnosti do ulice poskytly návštěvníkům názorné poučení o mistru Janu.“²⁴

Zřejmě nejpresnějšími se zdají data z katastru nemovitostí, kde pozemkové knihy jasně dokladují, že k převodu na československý stát došlo na základě §13 zákona 71/1952 Sb. ze dne 2. června 1954 pod číslem jednacím 113/54. Další záznam pochází až z 9. dubna 1960, kdy na základě jednostranného opatření převedla Státní památková správa Husův rodný domek podle §15 ods. 1 vl. nař. č. 81/1958 Sb. do správy Okresního národního výboru v Prachaticích.²⁵ V této souvislosti je zajímavá cena stavebních a pozemkových parcel, které byly ohodnoceny na celkovou částku 3.092,-Kčs. Budovy, jako objekty památkového charakteru, oceněny nebyly.²⁶ O rok později začal užívat celý objekt Městský národní výbor v Husinci. Do jeho vlastnictví přešel celý komplex budov včetně pozemků až k 1. červenci roku 1976 na základě

23 Okresní státní archiv Prachatice, částka 457.1, Památník mistra Jana Husa a Husovy oslavy 1959-1975, Zpráva o Husově rodném domku z 3. října 1966

24 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha města Husince 1950-1974, str. 17-18

25 Pozemková kniha katastrální obce Husinec, str. 296

26 Katastrální úřad Prachatice, Dokument „Jednostranné opatření o převodu správy“, Státní památková správa Praha 1- Malá Strana, číslo 597/60 ze dne 15.3.1960

Hospodářské smlouvy o převodu správy národního majetku.²⁷ V současnosti je Památník mistra Jana Husa v Husinci stále ve správě Městského úřadu v Husinci.

1.3 Úcta k památnému místu

Tezi, že Husinec je pravým rodištěm mistra Jana Husa nám dokládají i prameny odkazující do hluboké historie na skutečnost, že jihočeské městečko bylo od pradávna navštěvováno jako místo narození Jana Husa.

Doklady o tom můžeme najít nejen od Husových přívrženců, ale i ze strany představených katolické církve, jak dokládám níže. V průběhu dějin se však úcta k památnému místu proměňovala a možná i v souvislosti ke kulturně - politickým podmínkám dané doby. Až do doby po druhé světové válce se rodiště Jana Husa uctívá spíše na úrovni osobního zájmu převážně jednotlivců, ať už učenců či prostých vlastenců. I přes pompéznost historicky prvních organizovaných Husových slavností uspořádaných v Husinci v roce 1869 k 500. výročí narození Jana Husa, při nichž byl slavnostně odhalen nad průčelím vrat medailon s Husovou podobiznou, se úcta odehrává v nacionálním duchu doby národního obrození. To ostatně dokládají i kronikářské zápisy pamětní knihy husinecké fary, kde si odcházivší farář Jan Švejda stýská nad neblahými poměry v Husinci:

„Milý – ba dobrý mi byl Husinec, neboť jsem tu s pomocí Boží mnoho pracoval, ale též – mnoho trpěl. Faru jsem přestavěl roku 1866 a 1867. Kostel na hřbitově vystavěl a vším potřebným zaopatřil 1868 - 1870. Svěcení toho kostela i obojí křížové cesty, pole i louky zlepšil, taras celý vystavěl. Ale jsem i mnoho trpěl – trojí velký požár, troje krupobití přestál, dvojí Husovu slavnost r. 1868 a 1869 s bolestným srdcem viděl – mnohé neuznání, opuštěnost, ano i odpor zvláště v mé snaze o vybudování kostela a spořádání hřbitova bolestně zakusil.“²⁸

Katoličtí duchovní to opravdu v husinecké farnosti neměli lehké a až příliš

²⁷ Katastrální úřad Prachatice, Hospodářská smlouva o převodu správy národního majetku ze dne 12.7.1976, číslo Fin./3-119/76-Mar.

²⁸ Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha fary Husinec, zápis ze dne 21. 7. 1871, str. 89

často v zápisech pamětní knihy nacházíme bolestné zkušenosti nad uchováváním si Husovy památky od starousedlíků:

„Roku 1894 na narození P. M. v noci byla fara znečištěna, že sjezd sokolský byl do Husince zakázán ..., příčina byla zřejmá v této době, kdy strana liberální v Čechách vládnucí používala Jana Husi za prostředek ku štvání proti náboženství a církvi a proti živlům konzervativním ...“ (podepsán Josef Soukup, farář – pozn. autora)²⁹

Náboženskou situaci v Husinci navíc zkomplikovala i výstavba nové modlitebny, kterou vybudoval Alois Adlof. V letech 1893 - 94 totiž odkoupil od Roziny Jilečkové část zahrady Husova gruntu. Podrobněji situaci popisuje Pavel Zelinka v dílku Mistr Jan z Husince a jeho rodiště:

„Roku 1892 koupil zadní část Husova domku se stodolou dvp. Alois Adlof, kazatel svobodné reformované církve v Praze. Tu zvláště se o věc zasadil veliký přítel národa našeho americký misionář dvp. Dr. A. W. Clark v Praze. S velikým sebezapřením dal se v to, aby získal srdce mnohých svých zámořských přátel, majících v úctě jméno Husovo, aby pomohli dvp. A. Adlofovi v tom jeho díle. Bůh žehnal úsilí, tak že mohl roku 1893 postaviti na místě stodoly dům s bytem pro kazatele s prostrannou místností, kde by se kázalo slovo Boží, jako je kdysi blahoslavené paměti kázal Mistr Jan Hus. Tím začalo se pokračovati v Husinci v díle Husově, nepřátely na staletí přerušeném.

Dne 15. července 1894 přistěhoval se do toho domu první kazatel svobodné reformované církve a vykonává tu od té doby pravidelně křesťanské pobožnosti s lidem z Husince a okolí zde se scházejícím.

Z počátku, nejspíš na radu a podněcování rozdrážděných nepřátel, postavili se c. k. úředové velice nepřátelsky k tomu dílu a vši mocí a násilím hleděli je překaziti. Pokuty, vězení, vyšetřování, každou neděli stojící četník s nasazeným bodákem před domem, to vše mělo odstrašiti kazatele i lid, aby upustili od zamýšleného předsevzetí. Ale za čas nechali toho.“³⁰

29 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha fary Husinec, str. 111

30 Zelinka, P. Mistr Jan z Husince a jeho rodiště, Husinec 1899, str. 40-43

Následující roky byly ve znamení odchodu mnohých katolíků do církve svobodné reformované, což dokládají zápisy farní knihy té doby uložené v Okresním státním archivu v Prachaticích.

Z přehledu, kterého se nám dostává z publikace Jana Hejreta můžeme vysledovat také střet ohledně osoby Jana Husa v samotných řadách katolických kněží, kdy jej jedni uctívali a druzí odsuzovali. Obecnou přítrž názorové pluralitě učinil druhý sjezd československých katolíků konaný v srpnu 1898 v Praze:

„Máme dobrou zkušenost, že slavnosti ku poctě Mistra Jana Husi nejsou nežli demonstracemi protikatolickými, a jména Husova se zneužívá jako hesla v boji proti autoritě církevní; chováme tak pevné přesvědčení, že revoluční působení M. Jana Husi přineslo vlasti naší pohromy nesčíslné...“³¹

Názorový rozkol k osobnosti Jana Husa a jeho učení byl na konci 19. století důvodem mnoha slovník přestřelek i významných politiků, jako například Karla Schwanzenberga, který husity označil za bandu lupičů a žhářů. Svým veřejným proslovem při rokování o desku na nové muzeum království 25. 11. 1889 spíše docílil zvýšení iniciativy protistrany, která se později zasadila o vybudování pomníku Jana Husa v Praze. O tom, však pojednávám v podkapitole 1.3.3 Obnova úcty v době národního obrození.

Podoba úcty v době rozpadu monarchie a založení republiky je známa svým národním nábojem. Svou podporu vyjadřoval otevřeně i první prezident T. G. Masaryk:

„že naše obrození je pokus pokračovat v díle Husově, vidíme z těch našich buditelů a jejich úsilí: Dobrovský, Kollár, Šafářik, Palacký, Havlíček, Smetana pokračují na dráze nastoupené Husem. ... Jsme národ Husův a rádi se tak zoveme – avšak jsme tím národem Husovým doopravdy a ve skutečnosti? Nejsme. Ještě nejsme.“³²

31 Hejret, J. Katoličtí kněží jindy a nyní o Mistru Janu Husovi, Jilemnice 1902, str. 26

32 Masaryk, T. G. Jan Hus, naše obrození a naše reformace. Praha 1899, str. 6 - 7

Nastala doba první republiky a meziválečné období, do něhož významně zasáhla hospodářská krize a tak by se zdálo, že se Husova problematika odsouvá do pozadí. Skutečnost, že z této doby nemáme dostatečné archivní materiály, ze kterých bychom mohli sestavit pravdivou výpověď o přetrvání úcty k památnému místu narození Jana Husa, není povzbudivou. Písecký zpravodaj z roku 1965 nám přináší krátký článek pojednávající o době 20. a 30. let:

„Během svého vlastnictví (mezi lety 1917 - 1922, pozn. autora), po skončení světové války, prováděla písecká obec ve své režii na domku menší a větší opravy, když tu v červenci 1921 obdržela dopis městského úřadu v Husinci, zdali by místnosti v pravém traktu domku, určené původně pro muzeum památek z doby Husovy, dosud prázdné a nepoužívané, mohlo být použito jako veřejné čítárny...“³³

Není pochyb o tom, že Husinec a Husův rodný domek byl i v tomto období navštěvován. V Praze v té době probíhaly rovněž snahy o vybudování památníku Jana Husa. Husinec byl navíc roku 1905 povýšen na město, což se odrazilo v konání veliké slavnosti termínem směřované k svátku Jana Husa, to vše se snažím zachytit v následujících podkapitolách. Nelze tedy mluvit o nějakém hluchém období v otázce úcty k památnému místu v období válečném a meziválečném.

Doba po druhé světové válce nám pak přináší výpověď o snaze zpolitizovat postavu Husovu ve světle husitského revolučního hnutí. Tato výpověď používaná zejména v době vzestupu komunistů se obrací ke snaze masových akcí, kdy památník navštěvují celé zájezdy nebo se pořádají průvody a oslavy či trzny státníků, kteří zanedlouho vejdou v zapomenutí či dokonce v nemilost další generace politiků. I přes veškerou snahu však uctění památky Jana Husa již nikdy nepředčí svou masivností ani atmosférou onen památný rok 1869, kdy do Husince putovaly desetitisíce návštěvníků k uctění památky 500. narození mistra Jana Husa.

33 L.C. K historii Husova domku v Husinci, Písecký zpravodaj, ročník 1965, číslo 9, str. 20

1.3.1 Nejstarší zmínky o účtě k Husovi v Husinci

Prostudujme nyní statě a publikace hovořící a dokládající účtu k Husovi, vztahující se do Husince jako jeho rodiště.

F.M. Bartoš uvádí ve své publikaci *Co víme o Husovi nového* ke svátku 6. července toto:

„Poprvé slaven byl Husův svátek 1416, za čerstvého dojmu ze smrti M. Jeronyma, upáleného 30. května; nepřekvapí tedy, že se tak stalo mohutně a hlučně, že zprávy o tom letí vzápětí světem. ... Když se pak sestavuje pracovní program pro legáta - inkvizitora, kterého do Čech 1418 vysílá (totiž Kostnický koncil prostřednictvím krále Zikmunda – pozn. autora), aby obrátil kacířský národ, neopomíná vložiti mezi požadavky, o něž se má kardinál Jan Dominici zasaditi, zákaz písní složených na oslavu Husovu a Jeronýmovu a zpívaných na jejich společný svátek. ... současně si husitský směr konservativní, ... vytvořil počátky zvláštního mešního officia na Husův svátek. Tak žil M. Jan v paměti národa v prvním století po skonu. Úcta k němu, zejména slavnostní svěcení jeho svátku, se neobešlo bez boje s katolickými panovníky jagelonskými a s vládou, v níž katolíci nabyli počátkem 16. století převahy. ... Památný sněm strany podobojí z 29. ledna 1524, ... vyvrcholuje i snahy uzákonění svátku 6. července v celé oblasti husitské pojetím „svátku M. Jana Husi i jiných dědiců českých“ mezi svátky celé církve. ... Sotva dosedli na trůn Habsburkové, rozvinul se o 6. červenec boj, čím dále úpornější. ... Jezuité zahájili zápas se soustavnou metodičností. Vyžádali si censuru všech knih a jali se hromadně páliťi všecky husitské spisy a rukopisy, ... a 1621 slaven 6. červenec naposledy – v truchlivém čtrnáctidení po popravách staroměstských. A přece byla tato poslední oslava Husova svátku poraženou Prahou tak mohutná, že nanejvýše pobouřila krvavého nuncia pražského ... a přece ještě roku 1635 volají jezuitští misionáři vojsko na dašické obyvatele (na Pardubicku), že dosud nepřestali slaviti 6. červenec, a na Poličsku musí vrchnost zakazovat svěcení Husova svátku dokonce sto let po Bílé Hoře ...“³⁴

34 Bartoš, F. M. *Co víme o Husovi nového*, Nakladatelství Prorok, Praha 1946, str. 124 - 129

A. Kubíček ve svém článku Rodný dům Mistra Jana Husa v Husinci z roku 1953 uvádí list arciděkana krumlovského Řehoře z Kleblatu, ze dne 19. srpna 1633, který píše pražskému arcibiskupu Arnoštu Harrachovi toto:

„Na písemné vyzvání Vaší knížecí Eminence ihned jsem se odebral do Husince a oznamuji, že v městysi Husinci před 4 lety kníže z Eggenberku nově od základu vystavěl ze staré kaple nebo kostelíka krásný kostelík v podobě kapucínského kostela. Lidé ujišťují, že kostelík ten za starých časů jmenován byl sv. Kříže. ... Dosud nemají faráře, nejsou také nikam přiřazeni, nazývají se katolíky a také jsou za ně pokládáni. Otcové krumlovského tovaryšstva Ježíšova dali jim absoluci z kacířství. Do kostela chodí do Prachatic. Podle výpovědi všech obyvatelů narodil prý se Hus v Husinci, také ukazují jeho rodný dům, v němž ořezávají třísky jako prostředek proti bolesti zubů.“³⁵

O tom, že husinečtí si podrželi nejen svou víru, ale také hlubokou úctu k Janu Husovi ještě v 17. století uvádí Václav Starý ve stati Husinec – Rodiště M. Jana Husa³⁶:

„Dne 25. června 1675 psal lazišťský farář Petr Jakub Žďárský vimperskému hejtmanu Janu Lambertovi Breveriovi o náboženských poměrech v Husinci. Stěžoval si, že se všichni Husinečtí nedostavili k velikonoční zpovědi, že uctívají Jana Husa a že se přidržují kalvínské víry.“

Na jiném místě této publikace historik Václav Starý uvádí jiné svědectví faráře Františka Angera (zřejmě z doby jeho působení v Husinci mezi roky 1759 – 1765 – pozn. autora) poté, co byl povinen z nařízení pražské arcibiskupské konzistoře založit novou pamětní knihu, když původní se nezachovala:

„Běda, místo ... pamětihodné, pokud ovšem hodné paměti je půdov a místo narození onoho zlopověstného a vůbec nejhorší paměti kacíře Jana Husa, česky

35 Kubíček, A. Rodný dům Mistra Jana Husa v Husinci. In: Husinec, Rodný dům M. Jana Husa, město a okolí, Státní tělovýchovné nakladatelství, Praha 1954, str. 2

36 Starý, V. Husinec – Rodiště M. Jana Husa. In: Mistr Jan Hus a Husinec, Svěpomoc, Praha 1969, str. 17-24

řečeného Jana mistra z Husince, jehož místo narození je dodnes navštěvováno nebo podle tradice ukazováno, které nebudiž obyvatelům městečka dobrým a věrným katolíkům v pohoršení. Nicméně stává se, že je navštěvují jiná ponejvíce zde procházející kacířská vojska a že se u nich těší velké úctě.“³⁷

Tolik k nejstarším zmínkám, které tvoří také jeden ze základních kamenů obhajoby, že jihočeský Husinec je dle tradice místem narození kazatele Jana Husa.

1.3.2 Pověsti vztahující se k Husově osobě na Prachaticku

Doposud jsme nevěnovali dostatečnou pozornost ústně předávaným pověstem, které se přímo či nepřímo vztahují k Husinci, jakožto rodišti Jana Husa. Nelze je však ve výčtu opominout, neboť podstatnou měrou přispívaly mezi prostým lidem k udržení si tradiční úcty k mistru Janu Husovi, přestože jejich věrohodnost má velmi malou hodnotu.

Zřejmě nejvíce těchto skazek zaznamenal František Mík, jehož písemný materiál je uchován v Okresním státním archivu v Prachaticích. Ve svých záznamech nám přináší několik zajímavých pověstí vztahujících se právě k osobě Jana Husa.

Mezi nejznámější ústně předávané zprávy, na jejichž základě se také odvozuje rodiště Jana Husa na Prachaticko, patří ta, že matka Janova byla velmi zbožná, a když malého Jana do prachatické školy vedla, několikrát cestou poklekla a za něj se horlivě k Bohu modlila.³⁸

Další pověst se vztahuje ke konkrétnímu místu – Husově skále, okolo níž Jan chodíval ze školy. Skála se nachází u břehu řeky Blanice.

„... a vypravuje se o ní, že Hus jako malý žák na místě tom odpočíval a jak

37 Okresní státní archiv Prachatice, římskokatolický farní úřad Husinec, Pamětní kniha fary z let 1759 - 1947, str. 5

38 Viz paralela s Jiřikem Heremitou, Okresní státní archiv Prachatice, František Mík, karton 4

míval hlavu opřenou o skálu, že otiskla se jeho podoba do kamene. Až do nedávna se ukazovalo toto staleté znamení. Podoba tato byla neznámým horlivcem zkažena. Tu vyskytl se příliš horlivý ctitel Husův a vzácnou památku zkazil. Chtěje totiž uloupnouti si kousek kamene, použil k tomu dláta a kladiva a neobratností svou zničil dřívější podobu ve skále úplně. Celé místo jest nyní černé kouřem od ohňů mládeží zde pálených.“

„Jiná pověst dí: za jedné bouře odpočíval Hus jda z Prachatic pod touto skálou, když právě blesk udeřil do jalovcového keře právě naproti oné skále a tento se vznal. Matka Husova starajíc se, aby při této bouři v neštěstí nepřišel, vyšla jemu vstříc. A zastala ho, an sedí pod zmíněnou skálou zamyšlen a na hořící keř se dívá. Na vybídnutí, proč k domovu nepospíchá poukázal mladý Jan na hořící keř, řka: „Vidíš, tak jak tento keř, tak já ohněm z tohoto světa sejdu.“³⁹

Husova skála je v Husinci stále živou vzpomínkou, okolo které vede i turistická trasa směřující dále k přehradě až do Prachatic. Jiná pověst praví, že Husova podoba je dodnes vidět a nad ní je vyobrazena i podoba Husovy matky.

Vraťme se nyní k pověstem vztahujícím se k školním letům Janovým, které trávil v Prachaticích. Údajně chodil do místní školy spolu s Janem Žižkou, dokonce bydleli i ve společném domě, č. p. 71 (dnes je zde umístěna městská knihovna).

František Mík ke školním létům dodává tuto pověst:

„O Husovi se dochovala pověst, že navštěvoval školu v Prachaticích. Vždyť když v XVII. stol. jezuité konali v Prachaticích misii a po ní na vojenském cvičišti podél cesty k Vimperku se nalézající, pálili kacířské knihy, byli při tom pálení knih přítomní také i někteří obyvatelé Husince. I posmívali se Prachatičtí Husineckým volajíce: „Hle! Vizte, jak váš Hus pěkně hoří!“, načež tito odpověděli: „Jak jste si ho vychovali, tak ho máte!“⁴⁰

39 Okresní státní archiv Prachatice, František Mík, karton 4

40 Okresní státní archiv Prachatice, František Mík, karton 4

Do přehledu pověstí zařazuje František Mík také pověsti vztahující se ke kněžím a rovněž ke ztrátě zlatokopeckých těžišť na řece Blanici:

„Jsou ještě jiné pověsti, jež se udržely v lidu našem o Husovi. Také se vypravuje, že v něm v minulých dobách vždycky hořelo (totiž v rodném domku Husově – pozn. autora), kdykoliv měl se některý rodák jeho státi knězem. Ač dle jiné zprávy nebylo dovoleno, aby někdo z Husince byl na kněze vysvěcen. Pokud nám známo byli rodáky husineckými tito kněží – Jileček Josef (farář v Husinci), Paneš František (zám. kaplan v Bratronicích), Paneš Martin (farář v Paračově), Sládek Bartoloměj (farář v Zlaté Koruně) a Vondra Josef (farář ve Lhenicích). Léta ordinací těchto kněží - rodáků neshodují se však s daty požárů, pročež zpráva ta nemá žádného určitého podkladu.“

„Zlato v Otavě a v jejích přítocích prý se od smrti Husovy ztratilo, jako za trest pro kacířské bludy, které jim počátek v Čechách vzaly.“⁴¹

Z výše zmíněných pověr se však mnohé mezi lidem vytratily a dochovaly se více méně jen ty, které se vztahují k Husově skále a chození do prachatické školy.

1.3.3 Obnova úcty v době národního obrození

Doba národního obrození se svou snahou o znovunabytí národního povědomí se stala velmi významnou pro uchování Husovy světničky v podobě, kterou nám v podkapitole 1.3.5 popíše například pan Bohuslav Kukačka, jehož popis objektu a interiéru z roku 1930 je velmi podrobný. Jen ztěží bychom o této památce dnes mluvili, nebýt významného počínu pana Prof. Cimrhanzela, který si v roce 1873 světničku pronajal, aby ji zachránil před úplným zničením. Svou roli možná sehráli i výpovědi českých velikánů, Jana Nerudy nebo Aloise Jiráska, ve kterých návštěva Husovy světničky zanechala spíše rozporuplné dojmy, jež neváhali publikovat na veřejnosti.

Doba národního obrození pak odstartovala více jak stoletou éru, ve které

41 Okresní státní archiv Prachatice, František Mík, karton 4

mnoho významných osobností našeho národa stanulo v Husovo světničce a chtělo čerpat atmosféru památného místa. Kromě prostých lidí mezi nimi najdeme vědce, umělce i politiky. Byly mezi nimi – Jaroslav Vrchlický, Antonín Dvořák, Leoš Janáček, František Ondříček, Eliška Krásnohorská, národní umělec Eduard Haken, Dr. Karel Sladkovský, Karel Sabina, Karel Klostermann a mnozí další. Návštěvnost Husovy světničky pokračovala i ve 20. století, kdy ji shlédli například kosmonaut Vladimír Remek, generál Ludvík Svoboda, Dr. Zdeněk Nejedlý, novodobí prezidenti Václav Havel a Václav Klaus a jiní významní lidé. Každý z nich by mohl podat vlastní výpověď o osobních dojmech z návštěvy Památníku Jana Husa a zejména Husovy světničky, která si již po staletí zachovává svou osobitou atmosféru.

Konec 19. a počátek 20. století s sebou přináší kromě navštěvování významných míst naší vlasti i nový fenomén – výstavbu pomníků a památníků. Osobnost Jana Husa nemohla být opomenuta, a tak se prakticky po celé republice instalují sochy a sousoší našeho velíkána. První Husův pomník byl zbudován v Jičíně roku 1872 Antonínem Suchardou. Kromě pražského pomníku zbudovaného v roce 1915 po spletné historii, se považují za nejhodnotnější sochy a sousoší od autorů Františka Bílka (v Kolíně z roku 1912 a Táboře z roku 1928) a dva pomníky od Ladislava Šalouna (v Hořicích z roku 1911 - 1914 a v Libáni u Jičína z let 1923 - 1925).⁴² Poměrně složitou historickou anabází ohledně instalace Husova pomníku zažívala samotná Praha, která ve své době vyvolala celonárodní polemiku, kterou nám popisuje Z. Hojda ve spise Pomníky a zapomínky.

Husovu pomníku v Praze předcházelo zbudování nejméně 19 soch na českém venkově, z nich největší část byla instalována ve východních Čechách. Ladislav Šaloun, který je autorem sousoší, se snažil o ztvárnění Husa jako

42 Hojda, Z. Filozoficko-dějinné představy Ladislava Šalouna a pomník Mistra Jana Husa na Staroměstském náměstí. In: Husitský Tábor, číslo 4, rok 1981, str. 209

nejvyššího symbolu českých dějin, což dokládá i Šalounova teze: „*Hus znamená pro nás nejvyšší vzepětí duchovní i tělesné naší mohutnosti, lesk i slávu našich dějin i smrtelný téměř pád, ...*“ Husův pomník by zřejmě však vůbec nebyl vystavěn, nebýt politické aféry vyvolané Karlem Schwanzenbergem, který se při řešení otázky umístování pamětní desky s Husovým jménem na nové budově Zemského muzea vyjádřil hanlivě na adresu husitů. Na jeho prohlášení reagovali mladočeši založením Spolku pro postavení pomníku Mistra Jana Husa, v jehož čele stál Vojta Náprstek. V roce 1891 byla vypsána první soutěž na pomník, ve které zvítězil návrh Vilíma Amorta koncipovaný na Malý rynek na Starém Městě. Nesouhlas s vybudováním pomníku se ozýval nejen z katolické strany, ale i z Vídně, dokonce ani česká strana nebyla za jedno, a tak se návrh odložil stranou. V druhé polovině 90. let 19. století se pomýšlelo na vybudování pomníku na Staroměstském náměstí a tak byla vyhlášena nová soutěž, která měla větší účast než první. V lednu 1901 byl vyhlášen jako vítězný návrh autorské dvojice Ladislava Šalouna a Antonína Pfeifera. Tím však spory zdaleka nekončí, ba přímo naopak. Nastává veliký spor o vhodnosti lokality, do které měl být pomník o velikosti 900 m² umístěn. Návrhy se liší – K. B. Mádr by pomník umístil raději na Betlémské náměstí, dokonce ani sám autor Šaloun nepovažuje Staroměstské náměstí za nejvhodnější, především z estetického hlediska. Do hry o pomník vstupuje také nová umělecká porota s pravomocí poradního orgánu spolku, která má za úkol dohlížet na konečnou realizaci celého monumentu. Záhy se dostává do střetu se samotným autorem, který již má nové plány pro sousoší – chce zobrazit Husa jako „*ztělesnění nejvyšších ideových snah národa*“. Svůj postoj k Husovi později shrnul: „*Můj Hus není osoba reální, nýbrž obrovský, duchovitý zjev.*“ a dále: „*Musí budit a volat český lid k sebevědomí ..., ukazovat k ideálu vyššího života národního.*“

Definitivní model pomníku je schválen v dubnu 1910. Pomník vyrobila brandýská kovolitecká firma Srpek. Slavnostnímu odhalení pomníku v den 500. výročí upálení Jana Husa zabránila však válka, a tak byl pomník v tichosti odevzdán veřejnosti za konání uzavřených shromáždění. Pražané však i potichu

demonstraci vykonali a obklopili celý monument květinami. Až v roce 1926 byly na pomník doplněny nápisy.

S podivem, ale zároveň s pochopením vidíme, že osoba Jana Husa se stává vhodnou ikonou pro snahy o národní sebeuvědomění. Agitační způsoby se ve svém důsledku prakticky neliší v době vzniku republiky od obnovy po 2. sv. válce a v období normalizace, jak si ukážeme v následujících kapitolách.⁴³

Průvodcovská činnost v Husinci a snahy budování pomníků jsou však jen jednou z mnoha forem podoby úcty k národním hrdinům, v následující podkapitole si přiblížíme i další.

1.3.4 Husovy oslavy v roce 1869 a následujících letech

Vraťme se nyní však o několik let zpět, abychom si mohli ukázat na další mocnou národně - sociální zbraň a tou jsou slavnosti, manifestace a shromáždění lidu. Národní mučedník velikosti Jana Husa je pro podobné snahy národa ideální postavou, zejména pokud se blíží 500. výročí jeho narození (tedy domnělého narození – pozn. autora).

Svou masivní účastí všeho lidu se staly Husovy oslavy v roce 1869 zřejmě nejvýznamnějšími oslavami v dějinách Husince, i když již rok před tím se Husovy slavnosti pořádaly, jak nelibě dokládá v předcházející subkapitole 1.3 Úcta k památnému místu zmíněný Jan Soukup, husinecký farář.⁴⁴

Zřejmě nejpodrobnější přehled k Husovským oslavám až do roku 1915 nám podává Václav Starý v krátké studii nazvané První Husovy oslavy v Husinci, vydanou v časopise Husitský Tábor v roce 1981.

Jak můžeme z materiálu, který nám V. Starý předkládá, vyčíst, byla příprava 500. výročí narození Jana Husa soustředěna do Prahy a Husince, kde byly

43 Hojda, Z. Pomníky a zapomínky, Paseka Praha 1996, str. 79 - 91

44 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha fary Husinec, str.111

ustanoveny přípravné výbory. V Praze v čele s Karlem Sabinou a v Husinci v čele s Josefem Kudrnou z Netolic. V květnu byly zvoleny nové předsedové obou výborů, pražský „Slavnostní výbor pro oslavení pětisté památky narozenin nesmrtelného mistra Jana Husi z Husince“ vedl Karel Sladkovský a husinecký výbor pak vedl Josef Wiesser z Vimperka. I nadále se pokračovalo v rozsáhlých přípravách. Jako doklad je uveden i dopis na obecní zastupitelstvo městyse Husince, který Václav Starý cituje:

„Dovolujeme sobě vůči tak velevýznamné slavnosti, chtějící úřadu svému svědomitě dostáti, k slavnému zastupitelstvu obce husinecké tímto předložit snaznou žádost výše jmenovanému výboru, ...“⁴⁵

Výbor mimo jiné požadoval za důležité, aby husinecká obec zapůjčila potřebný materiál k výstavbě slavnostních bran, stanu a pódia pro řečníky, včetně úhrady mzdy za vybudování tohoto technického zázemí. Dále se mezi požadavky nachází i písemné zaručení, že tento technický aparát bude nadále uchován pro budoucí časy. Výbor nezapomněl ani na upozornění, že Husinečtí by se měli postarat o hosty, kteří přijdou na slavnosti. Myslel i na samotnou účast husineckých při slavnostním průvodu, který by měl být oslaven i důstojným prostředím, k čemuž měla sloužit výzdoba domů na náměstí, svíce ve všech oknech a slavnostní ohně okolo Husince. Výbor uzavírá své prosby s nadějí, že se i Husinečtí k takto významné události zapojí a slavnost proběhne v pokojném duchu:

„Těšíce se blahou nadějí, že úplně vyslyšána bude prosba přednesená, dovolují sobě ještě nižepsaní prosbu tuto odůvodnit nejen poukázáním na důstojnost slavnosti nastávající, ale i slibem, že slavnost v nižádném způsobu klidnému pokoji venkovského města nebezpečná, ale usilování výboru místního na věčné časy zachovati hodlá památku po slavnosti této, která blahodajně zajisté jak pro jednotlivce dotyčného, tak i pro celou obec navždy působiti bude.“⁴⁶

45 Okresní státní archiv Prachatice, AMH, spisový materiál, sign. XI/4, In: V. Starý: První Husovy oslavy v Husinci, In: Husitský Tábor číslo 4, rok 1991, str. 205

46 Okresní státní archiv Prachatice, AMH, spisový materiál, sign. XI/4, In: V. Starý: První

Jak uvádí Dr. Starý, lze jen těžko vysledovat následující přípravy pro nedostatek písemných pramenů, nicméně Husovy oslavy se konaly na obou místech. V Praze se průvodu naplánovaného na 4. září 1869 konaly na Betlémském náměstí a prý se jich účastnilo nebývalé množství lidí. Účastníci se 5. září odebrali zvláštním vlakem směrem do Husince, kam je mnohatisícový zástup doprovázel na pražské nádraží. Podle zpráv z Národních listů v průvodu nechybělo 600 sokolů v čele s náčelníkem Tyršem, zpěvácké, studentské, řemeslnické spolky a na 3 000 dělníků. Po celou cestu na všech nádražích, která byla i přes zákaz vyzdobena, vítaly davy lidí tento speciální vlak, v Plzni a na návrších v Pošumaví plály slavnostní ohně.

V Husinci čekala na vlak početná policejní stráž, čítající 50 mužů a 1 důstojníka a ve vojenských posádkách v blízkém okolí byla vyhlášena pohotovost. Vzhledem k tomu, že do Husince tou dobou putovaly tisíce lidí, můžeme předpokládat, že tato policejní opatření byla s největší pravděpodobností zaměřena především na možnost účasti některých „nepohodlných“ a vesměs nebezpečných osobností, např. J. V. Friče (t.č. ve vyhnanství – pozn. autora), o kterém, jak uvádí Dr. Starý, se šířily zprávy o jeho možném příjezdu na slavnosti. Rovněž byla neoficiálně potvrzená účast Viktora Huga či Giuseppeho Garibaldiho, italského revolucionáře.

Zatím se do Husince sjížděli účastníci ze Strakonic, Netolic, Volyně a Vodňan:

„Všecky silnice vedoucí do Husince byly naplněny průvody. V Husinci vítaly účastníky slavnostní brány a nápisy ve všech slovanských řečech, ale i ve francouzštině a němčině, a chvojím ověšené, vesměs nově nabílené domy. Velmi pečlivě byl ozdoben Husův domek s nápisem: „Toto sídlo staré vítá hosty jaré.“ Naproti řečništi byla tribuna pro polské, jihoslovanské, ruské, bulharské i jiné zahraniční hosty.“⁴⁷

Mohutnost celého shromáždění, které se na 6. září do Husince sjelo, dokládají

Husovy oslavy v Husinci, Husitský Tábor číslo 4, rok 1991, str. 205

47 Okresní státní archiv Prachatic, AMH, spisový materiál, sign. XI/4. In: Starý, V. První Husovy oslavy v Husinci, Husitský Tábor číslo 4, rok 1991, str. 205

i zprávy, že pro hosty byly odkryty krovy domů na náměstí, které sloužily jako tribuny, také bylo pro přespolní návštěvnictvo postaveno nespočet stanů na přespání.

Ze slavnostního programu můžeme dle kronikářských pramenů uvést, že předními řečníky byli čeští politikové - Karel Sladkovský a František Ladislav Rieger. Během jejich slavnostní řeči byl odkryt na Husově domku také reliéf Jana Husa, jehož autorem je Bohuslav Schnirch. Slavnostní věnce, které mimo jiné zdobily ještě dlouhá desetiletí Husovu světničku, byly umístěny na celém průčelí domku. Následovaly projevy A. M. Buchtějeva a zástupců Poláků, Bulharů a Srbů. Závěrečnou řeč měl Karel Sabina.

*„Husovy oslavy v Husinci proběhly v období konání celé řady poutí a táborů na významných místech českých dějin v Čechách, byly obrovskou manifestací a probíhaly výsostně v národním a slovanském duchu. Husinec se těmito oslavami významně zapsal do politického života novodobého českého národa.“*⁴⁸ Uvádí na závěr Dr. Starý.

Úspěšnost celých oslav dokládají také novinové články nejen regionálního, ale i celonárodního významu. Dr. Starý ve své práci za všechny uvádí časopis Budivoj:

„V Čechách konala se tuto sobotu a v pondělí řídká slavnost, památky pětistyletého narození mistra Jana Husa. V Praze na Betlémském plácku na domě, kde Jan Hus bydlel, zasazena jest pamětní deska, která v sobotu způsobem slavnostním a velkolepým byla odhalena. V pondělí konala se slavnost v Husinci, kde se před pěti sty lety narodil mistr Jan Hus. Ze všech končin vlasti naší a z ciziny připutoval lid do Husince, aby uctil památku velikého svého muže Při odhalení desky na domě, kde Hus se narodil, nastal veliký jásot a volání slávy. Lidí se sešlo na 80 000; hostů z Ruska, Srbska, Uher, Polska, z Francouzsko, Anglie a Švédska se dostavilo valně. Slavnost vykonala se v nejlepším pořádku,

48 Starý, V. První Husovy oslavy v Husinci. In: Husitský Tábor číslo 4, rok 1991, str. 206

lid taktéž se ve vzorném pořádku po ukončení slavnosti rozešel. “⁴⁹

Podívejme se nyní ještě do archivu, kde se nám z pozůstalosti Františka Míka (rodáka z Husince, učitele, školního inspektora a pracovníka Zemské školní rady – pozn. autora) dochovalo několik poznámek k slavnému roku 1869. Jedná se zřejmě o přepis nějakého článku či stati, neboť se v zápatí dokumentu nachází poznámka – Malý, Z dob probuzení, VI. 62 - 63, tento spis jsem však nebyla schopna pro slabou dataci dohledat. Opis Františka Míka doplňuje další střípky z bohatého programu celých oslav v tomto roce. Uvádí například, že v Praze byly oslavy zahájeny 4. září velikým oratoriem „Hus“ v Novoměstském divadle, kde účinkovalo asi 100 zpěváků a zpěvaček. Poté bylo shromáždění lidu na Betlémském plácku, kde byly pronášeny slavností řeči, večer se konalo v Zemském divadle českém Tylovo představení „Hus“. Vlák, který se druhého dne vydal do jihočeského Husince byl prý nejen na stanicích, ale i při samé jízdě srdečně a hlučně lidem vítán. Účast v Husinci byla odhadnuta na 50 000 lidí (přestože není známo přesné číslo a odhady se značně liší, dokládají všechny prameny, že se jednalo o veliké množství lidí – pozn. autora). Dále se zde dozvídáme také o iniciativě dobročinného slovanského výboru v Moskvě:

„Avšak nejen v Čechách slavena památka kostnického mučedníka, ale i dobročinným výborem slovanským v Moskvě v sále univerzitní bibliotéky, při kteréž příležitosti odeslán dr. Sladkovskému, předsedovi výboru pro slavnost Husovu, skvostný kalich s nápisem: Bratam Čecham od Moskevských Slavjan k 500. letému jubileu Jana Husa ... Kalich, vzácná to práce umělecká zlatnická, zakoupen byl za 1 000 rublů ze soukromé sbírky Pogodinem zavedené a byl na to veřejně vystaven na Pražské radnici za skrovné vstupné, kteréž věnováno důstojnému upravení rodného domku Husova, konečně pak odevzdán do Českého muzea. “⁵⁰

49 Časopis Budivoj, roč. 5, č. 71, 9.9.1869, str. 2. In: Starý, V. První Husovy oslavy v Husinci. In: Husitský Tábor číslo 4, rok 1991, str. 206-207

50 Okresní státní archiv Prachatice - František Mík, karton 4

V dalších letech se památka Jana Husa příliš nepřipomínala. Tedy nutno dodat, že nebyla tak velkolepého rázu, jako v roce 1869. Síla slavností v roce 1869 překonala i císařskou vyhlášku vydanou v roce 1854, tzv. Prügelpatent⁵¹, platnou až do roku 1927, zaměřenou proti jakémukoliv „protipolicejnímu chování“, jímž by se porušoval „pořádek a slušnost“ a vůbec zavdával podnět k pohoršení. Díky této vyhlášce získaly politické a policejní orgány možnost stíhat každé demonstrativní jednání, kterým se mohl vyjádřit odpor proti vládě nebo se mělo snižovat vládní nařízení.⁵²

I přes trestnost se však i nadále udržovala památka 6. července, dne upálení Jana Husa v Husinci i blízkém okolí, jak dokládá archivní materiál sledovaný Dr. Starým.

V roce 1877 je zpráva o tom, že se 5. července v okolí Husince pálily ohně, u nichž údajně řídící učitel obecné školy Tomáš Šobr zpíval píseň Hej, Slované. V následujícím roce upozorňuje prachatický okresní hejtmán Scholta husineckého purkmistra na onu vyhlášku z roku 1854, která zapovídá trpění demonstrací proti veřejnému pořádku a nařizuje, aby purkmistr dohlédl na tyto výtržnosti, aby se již nekonaly. Vydaný zákaz byl v následujících letech dodržován a porušen byl až v 90. letech 19. století, kdy se v roce 1898 dne 5. července o desáté hodině večerní rozhodli husinečtí hoši u Šebelova mlýna zapálit na památku Husovu oheň, podobně je následovali i netoličtí sokolové. V roce 1900 se opět objevily ohně mezi obcemi Vlachovo Březí a Chlumany. O rok později se Husovy oslavy konaly na třech místech – v Husinci, Netolicích a ve Vlachově Březí, o kterých se dochovala hlášení z četnických stanic.

51 Pozn. Jedná se o Císařské nařízení ze dne 20.4.1854 č. 96 ř.z. pro všechny země korunní vyjímajíc království lombardsko-benátské a hranici vojenskou, jímž se vydává předpis jak mají zeměpanští úředové političtí a policejní vykonávat nařízení a nálezy od nich vydané. Vzhledem k tomu, že vyhláška obsahovala i možnost tělesných trestů, (viz §11 této vyhlášky) byla označována jako „Prügelpatent“ nebo-li „výpraskové právo“. Policejní tresty uplatňované touto vyhláškou mohly být finanční (od 1 do 100 zlatých), vězeňské (od 6 hodin až po 14 dní) nebo trest bitím (s odvoláním na § 248 trestního zákona, který stanovoval podmínky pro ukládání tělesných trestů). Tělesné tresty byly zrušeny zákonem č. 131/1867, takže v roce 1869 již nemohl být nikdo trestán veřejným bičováním, přesto hrozil trest za pohoršlivá a demonstrativní vystoupení na veřejnosti.

52 Malý, K.; Sivák, F. Dějiny státu a práva v Československu, I. Díl do roku 1918, str. 427 - 428

Obrazová příloha Husovy oslavy ve fotografiích a pohlednicích, přiložená na závěr této práce, nám ukazuje dobový pohled na průvody vedené Husincem.

Přesuňme se však nyní již do 20. století, abychom mohli sledovat pokračování dějinných událostí dotýkajících se samotné úcty k památnému místu i k osobě Jana Husa.

1.3.5 Podoby úcty v době 20. století

Husovy slavnosti opět našly svou sílu až na začátku 20. století, ale již nikdy nedosáhly takové mohutnosti jako v roce 1869. Výjimku tvoří snad rok 1905, ve kterém byl Husinec, až do této doby se statutem městyse, povýšen do stavu města. Husinec byl povýšen na základě nejvyššího rozhodnutí Jeho c. a k. Apoštolského Veličenstva Františka Josefa dne 16. dubna 1905. Vyrozumění přišlo až 4. května⁵³ a slavnost povýšení města se konala 1. a 2. července. Z pozvánky městské rady můžeme vyčíst bohatý program, který se nevztahoval přímo k uctění památky Jana Husa, načasování oslav města Husince bylo však takticky naplánováno právě na počátek července. V předvečer oslav se konal lampiónový průvod a posléze i ohňostroj. Slavnostní řeč v dopoledních hodinách 2. července pronesl JUDr. Karel Baxa, poslanec Říšské rady a sněmu Království českého. V odpoledních hodinách pak následovala zahradní zábava a veřejné cvičení TJ Sokol, večer pak proběhl věneček v sále obecního hostince.⁵⁴

Dalším významným rokem se zdál být i rok 500. výročí upálení Jana Husa v Kostnici v roce 1915, ale všeobecným oslavám zabránila světová válka. Slavnosti, které již byly v přípravách, však byly státními úřady zakázány a nakonec tedy nemohly být konány, jak uvádí také V. Starý:

„Na rok 1915 se připravovaly pietní oslavy na paměť 500. výročí upálení

⁵³ Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha městyse Husince, sig. II 55, rok 1905

⁵⁴ Okresní státní archiv Prachatice, František Mík, karton 4, Pozvánka na Oslavu povýšení obce naší na město

M. Jana Husa. O nich zaznamenal husinecký farář Jakub Nosek toto: „V tomto roce měla se konati v Husinci slavnost 500 letého upálení mistra Jana Husa v Kostnici – na niž už husinečtí činili přípravy, avšak c. k. úřady zakázaly vůbec všecky oslavy tohoto směru za příčinou pohnuté doby válečné. Husinečtí se kojili nadějí, že v příštím roce, až bude konec války, oslava tato se vykoná – avšak válka, potrvavši po celý rok 1916, zkazila jejich záměry, a i v roce 1916 sešlo z každé oslavy Husovy.“⁵⁵

V období mezi dvěma světovými válkami se oslavy konaly, samozřejmě již ne v takovém rozsahu jako v roce 1869. Skrovné kronikářské zápisy nám poukazují na rok 1920, kdy slavnosti navštívili členové národního shromáždění – Prof. Antonín Srba a Alois Kříž. Takto se zapsali v památný den do pamětní knihy:

„Národe, vrať se k Husovi celým svým životem a budeš zabezpečen a slavný na věky.“ (podepsán Prof. A. Srba, dne 6. 7. 1920 – pozn. autora)

„Při prvním kroku do rodiště velikého Čecha vzdávám v pamětní knize města svůj hold velikým Jeho myšlenkám, které ve středověku roznesly slávu českého národa do celého kulturního světa.“ (podepsán A. Kříž, 6. 7. 1920 – pozn. autora)⁵⁶

Významný moment nastává právě v meziválečném období, ve kterém se na začátku 20. let k odkazu Jana Husa přihlásila i Komunistická strana Československa.

„Již dne 6. července 1921 se konala v Husinci veřejná schůze KSČ, na níž promluvil Václav Volf z Českých Budějovic o Husovi, a odpoledne se konala v Husinci okresní konference KSČ zástupců prachatického okresu. Jihočeský dělník přinesl 7. července 1921 článek s titulem Hus a první komunisté

55 Okresní státní archiv Prachatice, AFÚH, pamětní kniha z let 1759-1947, str. 163. In: Starý, V. První Husovy oslavy v Husinci. In: Husitský Tábor číslo 4, rok 1991, str. 208

56 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha městyse Husince, sig. II 55a, str. 69

v Čechách. “⁵⁷

V roce 1928 se zahajují jednání o umístění sochy Jana Husa na Prokopovo náměstí v Husinci. V březnu se koná schůzka zástupců obce a spolku Pošumavan, aby bylo vyhlédnuto místo pro umístění základního kamene, který měl být instalován dne 6. 7. 1928. Na slavnostní umístění základního kamene měl být pozván Pěší pluk M. J. Husa z Českých Budějovic a rovněž byl pozván i pan prezident T. G. Masaryk (který se zřejmě nedostavil, neboť kroniky o tom mlčí – pozn. autora). Dne 6. 7. 1928 se v Husinci konaly rozsáhlé oslavy za účasti asi 10 000 lidí. Z Prahy spolek Pošumavan vypravil speciální vlak.

*„Slavnosti účastnil se důstojnický sbor s velitelem pluku podplukovníkem Jiřím Klubalem, čestná rota a plukovní hudba. Současně konala se slavnost položení základního kamene pro pomník M. J. Husa na náměstí proti č. p. 47, 48 a 49, který postavil za svůj cíl vzal si klub Pošumavan v Praze...“*⁵⁸

Období mezi rokem 1935 a rokem 1950 nebyly kroniky Husince vedeny, a tak nemůžeme doložit žádné konkrétní zprávy o dění v Husinci a jeho blízkém okolí. Vzhledem k válečnému stavu v tomto období je pochopitelné, že se oslavy odehrávaly spíše v menší, komornější formě.

Od Roku 1950 je vedena další, v pořadí již 3., kronika obce Husince. Z ní se dozvídáme nejen o hospodářských poměrech, ale také nám dokládá, v některých letech snad až příliš kusé, vzpomínky na Husovy oslavy a samotný rodný domek Jana Husa. Nutno zde poznamenat, že díky kronikáři se nám dochovaly zpětné zápisy od roku 1945 do roku 1950, ve kterých nezapomněl ani na průběh Husových oslav v jednotlivých letech. Dozvídáme se zde, že v roce 1945, následně po prvních osvobozeneckých dnech, byla uspořádána veliká slavnost na počest Jana Husa, která měla manifestační charakter, a jejímž slavnostním řečníkem byl generál Ludvík Svoboda. Také v následující poválečné roky se

⁵⁷ Jihočeský dělník, ročník 1, číslo 39, 7.7.1921. In: Starý, V. První Husovy oslavy v Husinci, In: Husitský Tábor číslo 4, rok 1991, str. 208

⁵⁸ Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha městyse Husince, sig. II 55 červenec 1928

konaly každoročně Husovy oslavy v důstojném duchu a slavnostními řečníky byli například – ministr Zdeněk Nejedlý (rok 1946), ministr Jaroslav Stránský (rok 1947), místopředseda Zdeněk Fielinger a Alois Neumann (rok 1948), farář Emil Halfar (rok 1949), generál Ludvík Svoboda (rok 1950), ministr Alois Neumann (rok 1951) a ministr František Havelka (rok 1952).

Od 50. let se ustálil tradiční program stávající ze slavnostního průvodu, který směřoval z počátku před rodný domek, později, od roku 1958, k soše Jana Husa od K. Lidického umístěné na Prokopově náměstí, kde proběhla pietní vzpomínka (s ukládáním věnců a zapálených svící). Druhého dne většinou následoval kulturní program – divadlení hry, přednášky, koncerty dechové hudby, aby mohl být celý program zakončen lidovou veselící.⁵⁹

Významným rokem pro Husovy oslavy se stává rok 1965, na který připadlo 550. výročí upálení mistra Jana Husa v Kostnici. Výbor pro Husovy oslavy připravil bohatý program rozšířený oproti tradičním aktivitám o přednášky Prof. Dr. Kouby z Tábora na témata – „Mistr Jan Hus před koncilem“ a „Husitské tradice našeho národa“. Poštovní úřad v Českých Budějovicích razítkoval všechny dopisy příležitostným razítkem s nápisem „Navštivte Husovy oslavy v Husinci“. Ministerstvo spojů vydalo k významnému jubileu pamětní poštovní známky a Ministerstvo financí nechalo vyrazit pamětní 10 Kč mince a medaile. V kronikářském zápise nacházíme i přehledný program Husových oslav z roku 1965:

„Program Husových oslav:

5. července: Pietní vzpomínková slavnost ve 20 hodin. Promluvil s. Doc. Machovec z Prahy. Vojenská hudba z Písku zahrála husitský chorál „Kdož jste Boží bojovníci“. Zapálena hranice a vojáci stříleli rakety.

7. července filmové představení Jiráskova Temna.

10. července byl průvod ze Zářek k Husovu domku. U pomníku byla pionýrskou organizací položena kytice. Slavnostní projev měl min. školství s. Dr. Čestmír Císař. Účinkovala vojenská hudba z Písku, která koncertovala na

59 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha MNV Husinec 1, roky 1950-1961, str. 19-67

náměstí. Odpoledne se hrálo Jihočeské divadlo div. hru od J. K. Tyla: „Jan Hus“, a to v přírodě za Šebellů rybníkem, kde pro toto divadlo upraveno hlediště na stráni pro 1 200 osob a bylo úplně obsazeno. Hra byla velmi dobře nacvičena a líbila se.

Od 4. - 11. července byla pořádána v základní devítileté škole výstava obrazů akademických malířů Josefa Krejsy a Cyrila Chramosty, husineckých rodáků, a výstava výrobků místních závodů.

*Na oslavách bylo 4 500 návštěvníků, z toho 120 horníků s hudbou a 1 200 příslušníků Čsl. církve.*⁶⁰

O 4 roky později bylo, další velké, 600. výročí - narození Jana Husa (1369 - 1969) a Husovy oslavy proto opět zaznamenávají velkou účast lidu i státníků, jak dokládá kronikářský zápis:

„Hlavní pozornost byla zaměřena na přípravu Husových oslav k 600. výročí narození M. J. Husa a 100. výročí národní pouti.

V předvečer, 5. července byl uspořádán lampiónový průvod, přednesen pietní projev akademika Josefa Macka, který vyslechlo 1 500 občanů z místa i okolí. Po projevu byla zapálena hranice a za pomoci vojáků z Prachatic uspořádán ohňostroj. Koncertovala vojenská hudba z Tábora. V neděli, před oslavami, byla otevřena výstava obrazů ak. malíře Otty Matouška s 500 návštěvníky. Dne 5. července, před zahájením Husových oslav, byl zahájen fotbalový turnaj o pohár MNV, ve kterém ze 4 družstev zvítězil Slavoj Husinec.

Dne 6. července, v den hlavních oslav, byl konán průvod ze Zářek městem k Husovu domku za účasti kolem 3 000 lidí. V průvodu hrály 2 hudby – Zlatá muzika z Prahy a dechová hudba p. Kozáka. Slavnostním řečníkem byl náměstek min. školství s. Hendrych. Po projevu koncertovala na náměstí Zlatá muzika. Celé odpoledne patřilo kulturním akcím. Vystoupil Státní sbor písní a tanců v přírodním amfiteátru. Návštěva 800 lidí. Po ukončení programu následovala lidová zábava – tanec, při níž hrála hudba p. Kozáka a taneční

60 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha MNV Husinec 1, rok 1965, str. 114

soubor p. Veselého z Vodňan. Zábavy na tanečním parketu se zúčastnilo 700 lidí. Tancem byla porušena tradice – dosud se 6. července v den upálení M. J. H. netančilo. V předvečer vystoupili herci B. Lipský a Homola. Večer zakončen ohňostrojem.“⁶¹

Následující roky se Husovy oslavy spíše odbývají standardním programem – pietní vzpomínky s proslovy, lampionový průvod, ohňostroj a lidová veselice. Účast na slavnostech se pohybuje v řádech 330 - 500 osob, což dokládá, že významnějším se stává například svátek 1. máje se svou povinnou účastí všeho lidu.

V roce 1972 se v Husinci dokončila stavba kulturního domu, který byl slavnostně otevřen právě k Husovým oslavám, jež poprvé nesou název „Letní slavnosti v Husinci“. Program byl také obohacen o slavnostní večeři na počest všech, kteří se na výstavbě podíleli. Do svátku Jana Husa se zapletl nový slavnostní den „Mírový družstevní den“ slavený 9. července, kterým byla celá slavnost zakončena. Následující roky se opět vrátily do starých kolejí a Husova pieta nabyla důstojného charakteru, byť účast návštěvníků se výrazně snížila.

Po většinu doby vlády komunistické strany byl památník prezentován jako kulturně – politické zařízení agitačně zacílené k husitskému revolučnímu hnutí, jak dokládají mnohé kronikářské zápisy. I proto sem jezdily početné zájezdy dělníků a pracujícího lidu, ale i školní výlety směřovaly do Husince v počtech mnoha autobusů. Návštěvnost byla díky těmto aktivitám uměle navyšována, kroniky uvádějí počty mezi 10 - 30 tisíci návštěvníky za rok.

Kromě roku 1975, ve kterém byla provedena reinstalace expozice v památníku, byl program Husových oslav obohacen v roce 1980, kdy v rámci 565. výročí upálení Jana Husa byly zhotoveny pamětní odznaky, uspořádán koncert Karla Zicha se skupinou Flop, nechyběla ani módní přehlídka a velký jarmark.

Zdálo by se přirozené, že doba po sametové revoluci otevřela opět možnost

61 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha MNV Husinec 1, rok 1969, str. 139 - 140

oslat památku Jana Husa v plném a svobodném rozsahu a rovněž návštěvnost památníku se z povinnosti stala spíše zálibou mnoha zvědavých turistů. Revoluční změna se projevila především v programu samotných oslav. Již v roce 1990 připravovalo program KC OF Prachatice (Krizové centrum Občanského fóra – pozn. autora). Zřejmě nejzásadnějším zásahem do programu bylo zařazení duchovního náboje do oslav, kdy byla po mnoha desetiletích opět uspořádána ekumenická bohoslužba vedená Josefem Hromádkou. Prostor byl i na proslovy Doc. Dr. J. Nechutové z Brna, jako zástupkyně historiků, dále Petra Pitharta, tehdejšího předsedy vlády. Přítomni byli i mnozí ministři různých resortů. Ráz oslav byl od počátku směřován k návratu k původním tradičním oslavám. V předvečer uctění památky vystoupil pěvecký sbor Církve bratrské z Prahy, byla zahájena výstava husineckého rodáka Josefa Krejsy, při lampionovém průvodu, který byl ukončen před Husovým domkem přednesl Josef Vinklář dopis Jana Husa psaný před smrtí v Kostnici. Přestože kronikářský zápis uvádí, že oslavy byly doprovázeny špatným počasím, byla účast velmi vysoká „*Celý večerní pořad sledovalo na tisíc shromážděných lidí bez ohledu na hustý déšť*“. Oslav se účastnilo na 3 - 4 tisíce návštěvníků i přes špatné počasí.

Na další roky byl program pořádán v podobném duchu, kdy nebyl opomenut duchovní rozměr oslav. V roce 2005 byl program obohacen o oslavu 100. výročí získání statutu města Husince. Program byl obohacen o svěcení obecního praporu. Rovněž snaha Občanského sdružení Mistra Jana z Husince se v průběhu let 2004 a 2005 projevila nejen obohacením programu o staročeský jarmark, ale především realizací odborných přednášek a seminářů zabývajících se tvorbou nové expozice památníku. To je však součástí druhé části mé diplomové práce.

1.3.6 Památná místa vztahující se k osobě Jana Husa na Prachaticku

Tuto krátkou podkapitolu chci věnovat dalším památným místům, nacházejícím se v blízkém okolí Husince, která jsou tradičně uctívána pro svou spojitost se jménem Jana Husa. Jistě bych mohla mapovat v celé republice

památníky, ulice, náměstí pojmenovaná po Janu Husovi, to však by bylo zajímavým námětem jiné práce. Ráda bych nyní poukázala pouze na několik málo míst v prachatickém regionu, která jsou spojována s husovskou úctou, abych dokreslila obraz úcty v tohoto českého rodáka na místní úrovni.

Již v předchozích kapitolách jsem poukázala na některá památná místa, připomínající se především v pověstech, jako Husova skála na cestě z Husince do Prachatic či Husův dům v Prachaticích.

V nedaleké vesnici Chlístov se nachází další významná památka. Je jí Husova lípa, pod kterou údajně Hus kázal v době, kdy se musel uchýlit z Prahy na jih Čech.

Další místo, které je často mylně úzce spojováno pro svůj název s osobou Jana Husa je zřícenina hradu Hus, jež se nachází nedaleko Křišťanovic. Hrad byl vystavěn roku 1341 bratry z Janovic, majiteli vimperského panství. Jeho základním úkolem bylo strážit Zlatou solnou stezku z Bavor do Čech a rovněž i rýžoviště zlata na Blanici. Postupně hrad měnil své majitele, aby byl roku 1441, tedy o celých 100 let později, zemskou hotovostí, vedenou Přibíkem z Klenové, Petrem Zmrzlíkem ze Svojšína a Janem Sedleckým z Prachatic, vypálen a pobořen. Důvodem pro zničení hradu bylo usídlení loupeživého rytíře Habarta Lopaty z Hrádku na hradě, odkud přepadával kupce na Zlaté stezce. Po roce 1441 již hrad nebyl nikdy obnoven a dnes zde můžeme vidět jen trosky ze zdiva paláce a hradeb. Za připomenutí však stojí, že hrad Hus byl na čas svěřen do správy královského purkrabího Mikuláše z Písného, později nazývaného Mikuláš z Husi, jednoho z husitských hejtmanů a největších vojevůdců na straně husitů.

Kromě těchto památek bychom v jednotlivých městech a obcích prachatického okresu našli i mnoho dalších méně významných míst, které jsou lidovou tradicí spojovány s Janem Husem. Spolu s pověstmi vzniklými již v dobách středověku dotvářejí často romantický obraz nejen samotného Jana Husa, ale především doby, ve které vznikly.

Nyní však se opět vrátíme k Husovu domku, abychom si v následující kapitole přiblížili jeho podobu a jednotlivé změny. Posoudit jednotlivé změny můžeme také v rámci obrazové přílohy této studie – Podoby Husova domku ve fotografiích a pohlednicích.

1.4 Podoby Husova domku v průřezu dějin

Tradice uvádí, že Husova světnička se uchovává v původní podobě, zatímco ostatní místnosti byly v průběhu dějin dle potřeby přestavovány. Nicméně zápisy z pamětních knih i někteří autoři uvádějí, že Husinec a s ním i Husův dům byl několikrát postižen velmi rozsáhlými požáry. Zdá se tedy málo pravděpodobné, že by se Husova světnička, která dle tradice vždy požáry přestála, dochovala v původní podobě. To dokládá např. historik Václav Starý po prostudování pamětních knih Husince – „roku 1691 vyhořel Nánův dům až na holé zdivo, zejména světnice, kuchyně, komora, sklep, chlév i stodoly“⁶². Můžeme však toto laické přesvědčení zachované nám z dob středověku považovat „za důkaz veliké, ba přímo něžné piety Husineckých k jejich velikému krajanu.“⁶³, jak uvádí Dr. Josef Salaba ve své práci zaměřené na rodiště Jana Husa. Skutečnost nepravdivosti autenticity Husovy světničky však nezabránilo obyvatelům města Husince a okolí v uctívání památného místa narození Jana Husa, jak dokládají další odstavce. Dokonce i po znovuvybudování domku se dochoval zvyk odnést si z památného místa zlomek relikvií (nejčastěji v podobě třísek z dvěří i poliček z Husovy světničky).

Zřejmě nejstarší vyobrazení a podrobný popis Husova domku nám zprostředkoval Bohuslav Kukačka v roce 1930:

„Nejstarší známá mně podoba domku pochází asi z konce století 18.“

62 Starý, V. Husinec – Rodiště M. Jana Husa. In: Mistr Jan Hus a Husinec, Svěpomoc, Praha 1969, str. 19

63 Salaba, J. Rod a rodný dům Husův. Příspěvky k Husově osobnosti, k jeho životopisu a mládí. Zvláštní otisk z Časopisu Národního muzea 1935, Praha 1935, str. 5

Spatřujeme na ni domek s vysokými, kamenem do půlkruhu klenutými vraty, jehož pravá část má skoro nynější podobu. Na levé straně od vchodu jsou patrné dvě velké lípy, jež zastíňují druhou část domku (jižní), ustupující trochu do pozadí. Rozdělení oken je stejné s nynějším. Znamější jsou obrázky domku z konce minulého století (totiž 19. století – pozn. autora). Je na nich znázorněn po levé straně krámk ve zvýšeném přízemku, do něhož se vcházelo po několika stupních. Byl v nynější malé místnosti po levé straně vrat - Když byl krámk zrušen, uděláno místo dveří okno jako bylo původně. Nynější podoba domku je z doby několik let před světovou válkou (myšleno 1. sv. válkou - pozn. autora), kdy zřízeny vpředu zvýšené zahrádky a zasazeny 2 lípy. “⁶⁴

Dále Bohuslav Kukačka popisuje podobu celého objektu, jak exteriérů, tak i interiérů Husova domku:

„Domek Husův neliší se svým zevnějškem nijak od obyčejných domků sousedních. Pouze dvě vzrostlé lípy, vysazené po stranách vchodu, upoutají pozornost kolemjdoucího. Malá deska pod větším oknem vpravo hlásá nám, že „v tomto domě spatřil světlo světa Mistr Jan Hus dne 6. června 1369“. Nad vchodem povšimneme si medailonu s Husovou podobou, který byl odhalen dne 6. září 1869 při velkolepé slavnosti na paměť 500 letého výročí narození Husova. Vstoupíme-li do průjezdu, uvidíme vpravo přistavěný zděný výstupek, po kterém vede několik kamenných schodů do zvýšeného přízemku, kde nachází se nejpmátnější místo domku – Husova světnička. Je to malá, nízká místnost s jedním oknem na ulici. Dvěře do ní vedoucí jsou tak nízké, že musíme sehnouti hlavu, abychom jimi mohli projít. Jsou opatřeny starým zámkem a zavírají se ještě uvnitř dřevěnou petlicí. Po stěnách světničky rozvěšeny jsou věnce, darované různými spolky a obrazy, vztahující se k Husovi a Husinci.

Nalevo od vchodu jsou druhé dvěře, jimiž se vchází do vedlejší komory a vedle nich starý zděný krb. Ve stěně vpravo ode dveří jest dřevěná zasklená

⁶⁴ Kubiček, B. Husův rodný domek. In: Zlatá stezka, ročník III, číslo 10, červen 1930, str. 186 - 187

skříňka – podle podání (bezpochyby pozdního a nesprávného – pozn. autora) prý Husova knihovna. Novější stůl a židle jsou jediným nábytkem ve světnici. ... Zevnější a jistě i vnitřní podoba domku často se měnila.

Příčinou toho byly četné požáry, jimiž několikrát jak celý Husinec, tak i domek č. 36 byl zachvácen. Za paměti posledních století vyhořel domek pětkrát. Podle tradice zůstala však při každém požáru světnička zachráněna. Až do čtvrtého ohně byl v průjezdu strop pouze dřevěný, trámový a k němu bezprostředně se připojoval ze dřeva a hlíny složený strop Husovy světničky. Při čtvrtém ohni shořela celá krytba i trámový strop v průjezdu, ale světnička Husova zůstala ohněm netknuta. Po tomto požáru bylo zřízeno nad průjezdem klenutí z měkkých, nepálených cihel. Když byl postižen domek ohněm po páté, spadlo klenutí v průjezdu, shořelo ve stavení všecko, co bylo od dřeva – i ve zdech se nalézající dříví shořelo a zdoutnalo – jediné světnička, chráněná místním obyvatelstvem, ačkoli strop byl chatrný a podlaha stará, byla prý od ohně ušetřena. Starobylost pravé části domu by tuto tradici jen potvrzovala.⁶⁵

Ne vždy však Husův domek, ač jindy ve veliké úctě, byl důstojným místem pro oslavení památky našeho velikána. Ze svědectví básníka Františka Turinského, který pobýval nedaleko Husince v letech 1824 - 1826 se nám dochoval pohled na dobu, kdy Vojtěch Jileček zřídil v Husově domku palírnu. Musíme dodat, že básník byl doslova pobouřen vinopalnou umístěnou na památném místě. „*Hanba nevýslovná! Krajané! Zastyďte se! Hanba! Vzešla tu sláva a čest! Plačte pro ztrátu její!*“⁶⁶

Roku 1871 seznamuje nás s podobou Husova domku i Jan Neruda, který jej navštívil a i on rozpačitě popisuje rozčarování ze stavu této památky. Mezi dalšími osobnostmi české umělecké scény, kteří navštívili Husinec a vydali o své návštěvě zprávu patří například Adolf Hejduk (sbírka „Zpěvy pošumavského rodáka“, básně „Před Husincem“ a „U Husova domku“), Alois Jirásek, který zde pobyl

⁶⁵ Kukačka, B. Husův rodný domek. In: Zlatá stezka, ročník III. číslo 10, červen 1930, str. 185 - 186

⁶⁶ Turinský, Fr. Františka Turinského básnické spisy. Praha 1880, str. 572

v roce 1877, básník Antonín Sova, Eliška Krásnohorská, J. S. Machar, Otakar Mokřý a mnozí další.

Podrobnější podobu světničky z tehdejší doby zachytil i František A. Šubert, který Husinec navštívil v roce 1879:

„Vstupujeme do ní rozechvěni. Mile dotkne se oka její výzdoba: po stěnách visí věnce s červenobílými stuhami a slovanskými trikolorami. Vlevo od nizoučkových dveří, kterými jsme vkročili, viděti ve světničce dveře druhé, vedoucí do vedlejší komory, vedle nich starý krb. Ve stěně napravo ode dveří jest dřevěná almárka na knihy; příční stěna má nízké okno na ulici. Mimo věnce zdobí stěny dva obrazy M. Jana Husi, nade dveřmi do komůrky zavěšen otčenáš ve všech slovanských jazycích. Kromě toho se tu nacházejí ještě dva malované obrazy, představující upálení Jana Husi a smrt Žižkovu. Konečně za rámem čísti možno jména knihovních držitelů domku od r. 1634 ... Ve stropě uprostřed světničky jest malý železný kruh a nade dveřmi, které vedou ze schodů do světnice, dřevěná petlice, dveře shora uzavírající. Podlaha je velmi stará, znamenána v každé pídí červotočinou. Na obyčejném, až příliš novověkém stole jest vyložena kniha pro hosty, odevzdaná sem r. 1873 od profesora T. Cimrhanzla jménem zábavné společnosti „Kocourů“. Kniha je zde, aby každému ukázala, jak je zapomínáno toto místo, jak nepatrně jest navštěvováno! První podpisy čtou se ze dne 1. února 1874; až do září r. 1879, kdy jsem navštívil Husinec, bylo v ní popsáno celkem 21 listů!“⁶⁷

Vraťme se však opět k podobě Husova domku do doby na přelomu 19. a 20. století. Žel zprávy z období meziválečného a poválečného jsou velmi kusé, částečně z důvodu, že mezi roky 1935 - 1950 nebyla vedena kronika města Husinec. Ovšem ani následující léta nejsou příliš kvalitně zaznamenána, přestože kronika již vedena byla.

Od Prof. J. Veselého se rovněž dozvídáme, že na místě bývalého dvora

⁶⁷ Šubert, Fr. A. O Husově rodné světničce. In: Český svět, ročník XI., Praha dne 2.7.1915, číslo 42-43

a veliké zahrady byla v roce 1892 vystavěna modlitebna církve svobodné reformované, která byla pořízena z daru Čechů žijících v Americe.⁶⁸ O tomto nám podává zprávu také Tomáš Honsa, husinecký farář:

„Usazování se v Husinci odpadlíků od církve Katolické k církvi svobodné reformované. V roce 1893 koupil jakýsi Alois Adlof od paní Roziny Jilečkové, majitelky „domku Husova“, pozadí na dvoře (stodolu) a vystavěl tam vilu; nikdo se neptal, proč z toho vyklubala se modlitebna „církve svobodné reformované“, neboť brzy na to přistěhoval se do vily té jakýsi Pavel Zelenka, který počal katolické křesťany od církve katolické odvádět. A mnozí, bohužel velmi mnozí do budovy té chodili a „kázání“ jeho poslouchali.“⁶⁹

Jak jsem již předznamenala, válečná a poválečná doba není příliš dobře zaznamenána a tak musíme v historickém přehledu o podobě rodného domku přeskočit několik desítek let, abychom se dostali k zápisu v pamětní knize města Husinec z roku 1952, kde kronikář uvádí:

„...Příslušný materiál obrazový i knižní tam instaloval známý objevitel zdi kaple Betlémské A. Kubíček, a tak letošního 6. července (tj. roku 1952 - pozn. autora) si mohlo konečně místní i turistické obcenstvo vedle rodné světničky Husovy prohlížet exponáty tohoto nejmladšího českého muzea, za jehož zřízení jsme vděční všem, kdo mají o ně zásluhu.

Zajisté, že bude časem ještě obohaceno o vhodné předměty.“⁷⁰

K následujícím letům se dozvídáme z pamětní knihy o občasných opravách, které byly převážně kosmetického charakteru. Snad až na rok 1958, v němž se na náměstí instaloval pomník mistra Jana Husa od akademického sochaře Karla Lidického. Další zmínky o stavu Husova domku mezi roky 1962 a 1964 jsem objevila v archivních dokumentech.

68 Veselý, J. Průvodce po Husinci a okolí. In: Knižky „Dědictví Husova“, číslo 2, Jihočeské nakladatelské a vydavatelské družstvo „Dědictví Husovo, 1926 Praha, str. 30-42

69 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha farního úřadu Husinec 1758-1947, str. 116

70 Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha z let 1950-1974, str. 17-18

V Prověrce stavu správy a ochrany národního majetku ze dne 14. 3. 1962 se dočteme:

„Zjištěno, že je potřeba opravit štít na domu čp. 37 v téže domu dáti nové podlahy, provést úpravy na fasádě domu čp. 36 a opravit fasádu u jednoho okna. Rovněž jest nezbytno před celým domem vystužit betonem chodník, event. pořídit chodník nový (v roce 1969 bylo prostranství před domkem vydlážděno – pozn. autora). Jest nutno rovněž vyspárovat schody nádvoří domku a provést opravu.“⁷¹

V roce 1964 žádá Ing. J. Řehka, okresní konzervátor, o reinstalaci Husova domku. Dovolte mi zde uvést celou žádost tak, jak byla adresována Krajskému středisku památkové péče:

„Na základě osobní intervence žádám o laskavé přispění ve věci provedení úplné reinstalace exponátů Husova domku v Husinci.“

Důvodem této žádosti je jednak naprosto neúnosný stav exponátů, které přinášejí desetitisícům návštěvníků památníku hluboké zklamání, jednak v r. 1965 nastávající oslavy 550. výročí upálení Mistra Jana Husi. Dosavadní vystavěné předměty naprosto neodpovídají potřebám socialistického pohledu na nejvýznamnější období našich dějin (ku příkladu z nedostatku jiného materiálu jsou vystavovány staré věnce z oslav období starého Rakouska a nevzhledné rytiny klasicistních malířů 19. století).

Domnívám se, že reinstalací by mělo být pověřeno Krajské muzeum neb jiný, příslušně odborně fundovaný orgán.

Prosim o laskavé podání zprávy, zda bude s návrhem v nejbližší době uvažováno, neboť s ohledem na oslavy 550. výročí záležitost spěchá. (podepsán Řehka – pozn. autora)⁷²

Na základě této žádosti se ustanovila dne 23. 1. 1965 pracovní skupina, mezi

71 Okresní státní archiv Prachatice, částka 457.1, Památník M. J. Husa a Husovy oslavy, 1959 - 1975

72 Okresní státní archiv Prachatice, částka 457.1, Památník M. J. Husa a Husovy oslavy, 1959 - 1975

jejíž členy patřili – Dr. F. Šmahel, pracovník historického ústavu ČSAV a tajemník výboru pro Husovy oslavy, K. Pletzer, ředitel Jihočeského muzea, Dr. F. Kroupa, ředitel muzea v Táboře, pan Klika, pracovník Odboru školství a kultury ONV v Prachaticích, Ing. Řehka, okresní konzervátor okresu Prachatice, pan Peleška a paní Havlíková, pracovníci MNV Husinec, Dr. K. Švejda a Dr. S. Vetter, pracovníci Krajského střediska památkové péče a ochrany přírody v Českých Budějovicích.

Dne 12. 2. 1965 se ze zápisu této pracovní skupiny dozvídáme nejbližší záměry o opravách a instalaci nové stálé expozice.

Dr. Šmahel například doporučuje zaměřit novou expozici pouze na Husovu osobnost, nikoli na celé husitské hnutí, které je dostatečně demonstrováno v muzeu v Táboře. Dodává, že Husovu osobnost nelze v omezených prostorách podat v celé šíři, a proto doporučil zaměřit se především na Husovo působení v jižních Čechách a na otázky související s jeho rodištěm, s odkazem, že celou šíři Husovy osobnosti již zachycuje expozice v Betlémské kapli.⁷³

Pracovní skupina doporučila zajistit stavební úpravy domku pomocí brigádnických zedníků pod MNV Husinec, kteří by byli dozorováni odbornými pracovníky Krajského střediska památkové péče. Dále bylo doporučeno, aby nová instalace byla zadána národnímu podniku Výstavnictví, Praha 1 a jako nejzazší termín dokončení instalace byl udán termín 15. května 1965. Vypracováním scénáře byli pověřeni pan Dr. Šmahel a pan Dr. Kroupa.

O rok později se z týchž pramenů, to jest ze Zprávy o Husově rodném domku, dozvídáme, jak pokročily stavební práce i práce na nové instalaci:

„Husův domek se skládá ze čtyř místností. Husova světnička, tradičně uznávané místo Husova narození, dvě místnosti jsou vyhrazeny pro muzeum, čtvrtá místnost je připravena pro rozšíření expozice.

V roce 1965, který byl rokem 550. výročí upálení M. J. Husa, byla světnička upravena prostěji, věnce, památka na první Husovu slavnost v roce 1869, byly

73 Okresní státní archiv Prachatice, částka 457.1, Památník M. J. Husa a Husovy oslavy 1959-1975

instalovány v části muzea.

Husovo muzeum bylo založeno v r. 1952 zásluhou Aloise Kubíčka. Originály, publikace, fotokopie, knižní materiály, zachycující důležitá období Husova života. Nová úprava muzea byla provedena zásluhou pracovníků tábořského muzea obohacena o několik plastik a fotokopií, zapůjčených z tábořského muzea. Do konce tohoto roku bude instalována čtvrtá místnost.

V minulém a letošním roce byly provedeny opravy celého objektu, jako opravy zdí, malování, kanalizace apod.

Byla provedena i úprava zahrady zatím, než bude zhotovena konečná úprava podle plánu.⁷⁴

Zde také nacházím první zmínku o tom, že i sousední domek č. p. 34 náleží k Památníku mistra Jana Husa, kdy paní Havlíková v téže zprávě upozorňuje na to, že je potřeba opravit v tomto domku podlahy.

Dostáváme se na časové přímce k roku 1975, kdy byla reinstalována expozice, která se s malými změnami dochovala v husineckém památníku dodnes. První část mé diplomové práce je tedy u svého konce. Ukázala jsem v ní, že současný památník a úcta k tomuto místu má svou mnohaletou tradici, která se napříč dějinami nesla i přes nepříznivá období rekatolizace a propukla v době národního obrození a tvoření první republiky, aby v poválečných dobách se změnou politického režimu vyústila v úctu k husitskému revolučnímu hnutí. Historie domku, tradičně uctívaného jako rodiště Jana Husa, které bylo v době národního obrození a prvorepublikových národních snah prezentováno a soustředěno na osobu Jana Husa, se později přeorientovalo na husitství a jeho dopad. Záměrně zde ukončuji první část a přecházím do druhé, ve které bych se chtěla zabývat dialogem vzniklým na přelomu 20. a 21. století a který byl zaměřen na renovaci stálé expozice památníku.

74 Okresní státní archiv Prachatice, částka 457.1, Památník M. J. Husa a Husovy oslavy 1959-1975

2.DIALOG O VZNIKU NOVÉ EXPOZICE

Porevoluční období 90. let 20. století dalo nový podnět k zamýšlení se nad objektem takového významu jako je Husův rodný domek, který byl a je pro obyvatele Husince nejvýznamější památkou, jež každoročně oslovuje tisíce návštěvníků od malých dětí až po dříve narozené. V roce 1992 byla z iniciativy několika Husineckých založena Nadace Mistra Jana Husa, která měla za cíl především podporu a uchování památky a odkazu mistra Jana Husa nejen v jeho rodišti, ale v celé české zemi. Již tehdy se členové nadace snažili o vyvolání dialogu nad obnovou Husova rodného domku a jeho vnitřní expozice, jak dokazuje dopis sestavený dne 29. března 1993, tedy 8 měsíců po založení nadace, adresovaný osobnostem politické i umělecké scény. Přihlédneme-li k tomu, že porevoluční období mělo své priority, stala se nadace jednou z významných snah, které však byly přehlušeny potřebami nově obnoveného svobodného státu. Práce v nadaci tak postupně odumírala pro bezradný a rozpačitý postoj politiků i institucí. Zánik nadace tak možná nikdo nepostřehl a práce a nadšení jejích členů se na několik let přerušila.

V roce 2003 se znovu objevuje několik husineckých občanů, kteří se chtějí pokusit změnit aktuální stav a kterým není lhostejné zacházení s národní památkou rodného domku a s pomalu vyprchávajícím odkazem Jana Husa z povědomí Husineckých i národa. Zakládají u Ministerstva vnitra České republiky Občanské sdružení Mistra Jana z Husince. Poslání tohoto sdružení, zaznamenané ve stanovách sdružení⁷⁵, je shrnuto do třech základních bodů:

1. rozvíjení a popularizace myšlenkového odkazu mistra Jana Husa,
2. ochrana kulturních a společenských hodnot a tradic,
3. podpora vzdělávání, kultury, výchovy a cestovního ruchu.

Mezi hlavní aktivity, kterými se občanské sdružení chce zabývat patří vedle spolupráce na přípravě Husových oslav také propagace odkazu Jana Husa,

⁷⁵ Stanovy Občanského sdružení Mistra Jana z Husince. In: www.janhus.cz [on line]
<<http://www.janhus.cz/stanovy>>

organizace přednášek, přehlídek, seminářů a soutěží s tematikou osoby a díla mistra Jana Husa, vydávání sborníků, publikací a periodik, dále péče o rodný dům mistra Jana Husa a obnova a doplnění expozice Památníku mistra Jana Husa. Tato rozsáhlá činnost se však od vzniku sdružení neměla možnost rozvinout v celé šíři a různosti. Přesto se sdružení každoročně od svého vzniku podílí na přípravách a realizaci Husových oslav, podařilo se obohatit program o nové prvky z oblasti lidového folkloru, v roce 2005 byl program rozšířen i o doprovodný program u příležitosti 100. výročí povýšení Husince na město. Za nejvýznamnější počín členů sdružení však patří realizace odborných seminářů mezi roky 2004 - 2005, v jejichž rámci se podařilo získat mnoho důležitých poznatků a podkladů pro tvorbu koncepce stálé expozice Památníku mistra Jana Husa v Husinci, který později zpracoval Mgr. Václav Kuneš do projektu „Obnova rodného domu mistra Jana Husa“, o němž pojednávám v samostatné kapitole 2.5 této práce. Další aktivitou sdružení je založení a vedení webových stránek www.janhus.cz, které se postupně naplňují články a materiály zabývajícími se nejen samotnou osobou Jana Husa a jeho dílem, ale jejich snahou je vytvořit prostor pro internetovou diskuzi nad mnohými husovskými tématy.

Kromě obou oficiálně vedených organizací a jejich aktivit můžeme najít ještě další jednotlivce z řad Čechů i zahraničních hostů a osobností, jimž jde především o studium díla Jana Husa a nesení jeho pravého odkazu. Dokladem toho jsou odborné statě a studie, přednášky, výstavy a mnohé další iniciativy vztahující se k Husovi a jeho odkazu. Ani umělecká oblast se osobě Jana Husa nevyhýbá. Příkladem je oratorium „Jan Hus“ od hudebního skladatele R. Pachmana.

Všechny výše zmíněné činnosti ať jednotlivců či skupin jsou inspirací a zejména prostředkem pro udržení odkazu Husa. Mnozí považují za určitý středobod husinecký památník, ve kterém by měly být soustředěny veškeré poznatky o osobě Jana Husa a ze kterého by mělo být vytvořeno středisko vydávající hodnoty směrem k veřejnosti laické i odborné. Abychom mohli

posoudit kvalitu současné stálé expozice v památníku a její vypovídající hodnotu, musíme ji nejprve poznat a popsat aktuální stav.

2.1 Stávající expozice v Památníku mistra Jana Husa

Aktuální expozice v Památníku mistra Jana Husa v Husinci pochází z roku 1975, reinstalovaná k jubilejnímu roku 560. výročí upálení Jana Husa v Kostnici. Záměr k přípravě byl zadán jihočeským krajem již v roce 1974 a jako autor scénáře byl vybrán pan Jindřich Santara, architektem Josef Václavíček, výtvarné řešení měl na starosti Zdeněk Ziegler. Realizaci provedl národní podnik Výstavnictví Praha pod vedením Lubora Zelenky.

J. Santara předložil scénář v březnu 1975 a expozice byla slavnostně otevřena 18. listopadu 1975. Scénář se dochoval s původními vpisky autora a realizátorů projektu.

Pro expozici byla využita i budova přiléhající k č. p. 36, tedy původní budova č. p. 34, včetně zahrady. J. Santar rozdělil expozici do místností obou domů a mohl tedy pro muzejní sbírku využít poměrně členitého prostoru čítajícího nástupní prostor, vstupní halu, 2 sály, průjezd, Husovu světničku, sklípek a prostor vhodný pro výtvarné výstavy.

Nahlédněme nyní do Santarova libreta uvedeného v záhlaví celého scénáře nové expozice:

„Postava Mistra Jana Husi zapsala se na trvalo do knihy revolučních a pokrokových tradic českého lidu. S Husovým jménem byly spjaty tužby našeho lidu v dávné i nedávné minulosti.

Novou instalaci muzea v Husinci je tedy třeba chápat nejen jako zvýraznění významu osobnosti Jana Husi a jako nový akcent na jihočeské revoluční tradice, ale jako součást širšího, ideově politického záměru zdůraznit novou instalací ty památky, muzea a památníky, které dokládají prvořadý význam Husa, husitské revoluce a následujících třídních a sociálních bojů pro dějiny jižních Čech.

V jubilejním roce 1975 chce Husův rodný domek jihočeský kraj nově instalovat – od druhé světové války již existující – muzeum Mistra Jana Husi v jeho rodném domku v Husinci. Muzeum, které má v hlavních obrysech ukázat stupeň současného poznání a chápání Husova díla.

Socialistická epocha Československa po druhé světové válce přinesla v řadě marxistických prací a studií nový pohled na revolučně demokratický smysl Husova díla. Hus pro nás dnes není jen mučedníkem pro svobodu svědomí a přesvědčení, ale svým heroickým bojem ztělesňuje demokratické sebevědomí člověka, který v boji za občanskou svéprávnost neváhal přinést obět' nejvyšší – svůj život.

Hus je stálým, živým ztělesněním a burcujícím příkladem jednoty myšlenky a činu. V tomto duchu je program muzea Mistra Jana Husi v Husinci koncipován. Jím se uzavírá a jím začíná trasa „Po stopách husitského revolučního hnutí“, ve které svou specifickou roli hrají muzea v Táboře, Trocnově, Přibyslavi a ve Žluticích.“⁷⁶

Slovy kronikářky Marie Průchové z roku reinstalace expozice můžeme vyčíst stručný popis celého komplexu a rozčlenění jednotlivých částí výstavy v celém objektu:

„Nová expozice ukazuje v hlavních obrysech cestu k současnému chápání Husova díla. Navazuje na jednotný styl, který vychází z jednotné odborné a výtvarné koncepce již instalovaných husitských expozic v Táboře, Trocnově, Žlutici a Přibyslavi. Expozice je rozsáhlá:

- 1) V průjezdu Husova domku, který byl využit k diaprojekci 80 podob M. J. Husa, jak si ho lidé představovali. Na stěnách průjezdu visí skleněné panely s citáty významných osobností o Husovi.*
- 2) V chodbě do muzea je umístěna historie Husince a Husova rodiště.*
- 3) Muzeum – hlavní část expozice je rozdělena do několika částí:*
 - a) Husovy studie na univerzitě, kazatelská činnost, odchod na Kozí*

76 Santar, J. Scénář Muzea Mistra Jana Husi v Husinci, březen 1975. In: Archiv Města Husince

Hrádek a literární činnost M. J. Husa.

- b) M. J. Hus v Kostnici, jeho odsouzení – 2 nástěnné fresky – námět z Litoměřického kancionálu maloval akademický malíř Vožniak „Mistr Jan Hus před koncilem“ a „Mistr Jan Hus na hranici“.*
- c) Vliv Husovy smrti na husitské revoluční hnutí. Hlavní centra v jižních Čechách – hrad Hus a Tábor.*
- d) Ohlas Husova učení v Evropě po vynalezení knihtisku.*
- e) Mistr Jan Hus, tradice a současnost.*
- f) Rozšíření Husových děl v Evropě po vynalezení knihtisku.*
- 4) Husova světnička – tradiční uznávané místo Husova narození.*
- 5) Stálá výstavní místnost – tradice Husových oslav od roku 1869 - 1975.*
*Bude se doplňovat o další materiály z Husových oslav každým rokem.*⁷⁷

Sestavená expozice měla informačně - vzdělávací charakter a byla zařazena v systému „Mládež a kultura“, v jehož rámci měly probíhat exkurze, ale i vyučovací hodiny žáků základních i středních škol. Rovněž se předpokládala vysoká účast pracovních kolektivů a tématicky zaměřených zájezdů v rámci programu „Po stopách husitského revolučního hnutí“.

Ze samotného originálu scénáře se můžeme dozvědět, že zdaleka ne všechny původně navrhované prvky byly do expozice zařazeny. Autor například navrhoval umístění 3 husitských vlajek v muzeu, před branou měla být umístěna bronzová deska s motivem kalicha a textem „Muzeum Mistra Jana Husa“, rovněž navrhovaná plastika Jana Husa od Karla Lidického ve vstupním prostoru nebyla umístěna.

Přes snahu vytvořit expozici tendenčně zaměřenou na husitské revoluční hnutí, se autorovi podařilo shromáždit poznatky, které jsou informačního rázu a musíme mu přiznat i na tehdejší dobu vkusně a moderně řešené interiéry. Po roce 1989 zaznamenala expozice změnou režimu jen malé úpravy, kdy se odstranilo

⁷⁷ Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha města Husince v letech 1974 - 1982, str. 29

minimum materiálů odkazujících na komunistickou stranu a její propagandu, což svědčí o profesionálně provedeném scénáři.

Přestože současná expozice má stále vypovídající hodnotu především díky svému informačně laděnému charakteru, nelze jí v dnešním měřítku již označit za dynamickou a atraktivní výstavu a stále klesající zájem vyčíslený především návštěvností památníku je toho dokladem. Za 30 let své existence nutně expozice zašedla a ztratila původní moderní náboj, který přitahoval tisíce návštěvníků. Rovněž poznatky o osobě a díle Jana Husa se v mnohém doplnily, pozměnily a právě proto vznikla snaha několika málo jedinců k vytvoření nové expozice, která by stála na současném historicko kritickém poznání osoby Jana Husa.

2.2 Osobnosti zapojené do dialogu

Jak jsem již zmínila v předcházejících kapitolách, pokusilo se Občanské sdružení Mistra Jana z Husince vyvolat dialog odborné veřejnosti k tématu nové expozice husineckého památníku. Do dialogu se zapojilo nespočet významných i méně významných osobností z řad teologů, filosofů, historiků, duchovních autorit, umělců a mnoha dalších.

A tak mezi členy pracovních skupin můžeme nalézt z teologů – **Mgr. Martina Grohmana; Mgr. Roberta Harta; Prof. Dr. Josefa Smolíka; Prof. RNDr. PhDr. Jana Štěpána, Csc.; Doc. Mgr. Jaroslava Vokouna, Th.D.**, jsou mezi nimi historici – **P. PhDr. František J. Holeček, O. M.; MUDr. Jan Antonín Mager; Prof. PhDr. Jana Nechutová, Csc.; PhDr. Vladimír Sakař, Csc.; PhDr. Václav Starý a Vladimír Valíček.** Za pedagogy pracovaly ve skupinách – **PhDr. Jan Kalivoda; Mgr. Václav Kuneš; PhDr. Jan Podlešák a Mgr. Milan Zíka,** z muzejníků se odborných seminářů účastnili – **PhDr. Jana Koblíková a PhDr. Jiří Kořalka, DrSc.** a mnohé další osobnosti – jako například **Ing. Kamila Hrabáková** (vedoucí odboru Kultury, památkové péče a cestovního ruchu při Krajském úřadu v Č. Budějovicích), **PhDr. Boris Koblíček** (z literárně - historického odboru při DR CCŠH v Praze).

2.3 Aktivita podporující dialog o podobě nové expozice

Součástí Husových oslav v letech 2004 a 2005 byly semináře s účastí výše vyjmenované odborné veřejnosti zaměřené na hledání témat vhodných pro sestavení libreta k nové expozici. Semináře se obecně setkali ze strany odborné veřejnosti s kladným ohlasem. Přestože v možnostech občanského sdružení nebylo vydání sborníků z jednotlivých seminářů, podařilo se v roce 2004 vydat ve vlastním nákladu několik výtisků přepisu magnetofonových záznamů ze semináře. V roce 2005 se nepodařilo tento přepis vydat tiskem, a proto jsem pracovala s původními neautorizovanými záznamy.

Vedle realizovaných seminářů můžeme mezi snahami mnoha erudovaných osobností českého státu nalézt i další formy podpory dialogu a věnování se tématu osoby Jana Husa a to jsou přednášky. Dále sem můžeme řadit i uměleckou tvorbu, pozornost vysoké politické špičky v čele s prezidenty Klausem a Havlem, ministry nebo zástupci vlády. Rovněž je polemika doplňována i o odborné studie v teologických a historických časopisech a publikacích. To vše tvoří komplex, který můžeme nazvat dialogem nad tématem a nutno poznamenat, že téma Jana Husa je tématem s velmi širokým polem působnosti. Následující podkapitoly nám tento dialog přiblíží.

2.3.1 Odborné semináře v letech 2004 - 2005

K tématu tvorby libreta nové expozice v Památníku mistra Jana Husa v Husinci zřejmě nejvíce přispěly odborné semináře konané v Husinci mezi roky 2004 a 2005. V rámci dvoudenních seminářů se podařilo připravit takový harmonogram programu, který poskytl dostatek času pro samotnou polemiku nad možnou podobou expozice a jejích jednotlivých částí i pro diskuzi nad technickými možnostmi v současnosti dostupnými a zkušenostmi s nimi.

2.3.1.1 Seminář 5. - 6. července 2004

„... Rádi bychom využili Vašich znalostí a zkušeností při sestavování toho, čemu zatím pracovně říkáme „zadání nové expozice“. V tomto zadání chceme definovat co by podle našich názorů měla expozice obsahovat z hlediska historického, národního, teologického, pedagogického, politického, regionálního, atd. ...“⁷⁸

Těchto několik řádek vystihuje základní myšlenku a snahu členů občanského sdružení k pořádání odborných seminářů. Samotnému semináři předcházela v roce 2004 exkurze po památníku, který navštívili všichni hosté z odborné veřejnosti, jež přijali pozvání na dvoudenní pracovní seminář zakončený veřejnou diskuzí s účastí veřejnosti.

Iniciátoři semináře položili před zahájením práce několik otázek, kterými se jednotliví zúčastnění z řad historiků, teologů, filosofů a pedagogů zabývali:

„Jaké jsou klady a zápory stávající expozice rodného domku mistra Jana? Co by měla expozice říci návštěvníkům, jak by je měla oslovit? Co by měla obsahovat z odborného pohledu?“⁷⁹

V následujících odstavcích jsem vybrala některé myšlenky expertů zapojených do práce v pracovních skupinách z jednotlivých seminářů konaných mezi roky 2004 - 2005. Bohatost myšlenkových proudů mi nedovoluje citovat všechny podněty, které na seminářích zazněly, přesto jsem se snažila neopomenout žádného ze současných významných představitelů z oborů historie, muzejnictví, pedagogiky, teologie....

PhDr. Jan Podlešák:

„Mně se současná expozice líbí. ... není příliš „revoluční“, příliš poplatná komunistické éře. Jsou v ní patrné jisté inovace ... některé její exponáty nebo

78 Pozvánka na seminář pro odbornou veřejnost zaslaná O.s. Mistra Jana z Husince. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

79 Pozvánka na seminář pro odbornou veřejnost zaslaná O.s. Mistra Jana z Husince. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

materiály by mohly zůstat do budoucna ... hlavně bych se u textů přimlouval za výraznější prezentaci ... Více by mohla být dokumentována i úcta k mistru Janu Husovi – včetně publikací.

V souvislosti s integrací do EU by třeba z nové expozice mohla výrazněji zaznít Husova myšlenka o dobrém poměru k Němcům. Někdy bývá Hus zužován jenom na českého vlastence, ale on jako křesťan je také postavou nadnárodní – internacionální.

... kontrastněji tady vystupuje Husova láska k národnímu jazyku, jeho péče o jazyk. Hus je proto mimořádnou a inspirativní osobností i pro dnešek.“⁸⁰

Prof. Dr. Josef Smolík:

„Na mne expozice působí tak, že chce podat takové základní informace spíše vizuálního rázu: jako Husova podoba, jak asi vypadalo písmo a podobně, ale koncepci jsem v ní neviděl mimo informace spojené s Husovým životem; méně už je zastoupeno jeho dílo nebo širší význam. ... jednou z hlavních úloh našeho setkání je ujasnit si určitou koncepci, která by ... nesla evropský rozměr ... Hus měl obrovský význam prolutherství, tedy pro Německo, a Hus je známou postavou také v anglosaském světě – jednou z neznámějších postav našich dějin. Současně je ale zároveň řazen mezi postavy důležité v celém duchovním vývoji křesťanství a duchovním vývoji světa vůbec. Tento rozměr by se měl zachytit jednak tím, co kde o Husovi kdo říkal, jednak tím, kde všude jeho díla vyšla. ... třeba i proto, aby se zde návštěvníci, kteří sem přijdou ze světa, „našli“, aby poznali, že Hus je také „jejich“ postavou.

... v nové expozici by mělo být více zastoupeno Husovo literární dílo... Představena by měla být i Jednota bratrská jako ti, kdo na Husa navázali. ... Přirozeně je nutné, aby zde bylo zdokumentováno i to, co se odehrávalo kolem Husa v poslední době, zejména konference v Bayreuthu a ve Vatikánu.

... Husova památka se nedeformuje, ale široký význam evropský, světový

⁸⁰ Podlešák, J. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

a ekumenický, to budou nové prvky, které mohou dát nové expozici nový dech a novou tvářnost. “⁸¹

RNDr. Jan Štěpán:

„... je překvapující, že toho vyložene tendenčního, jenom o revolučním hnutí, tam mnoho není. ... Dále by možná stálo za to trošku zvýraznit - a možná právě jedním takovým videogramem – to, že tady již něco reformačního před Husem bylo, nejenom předchůdci české reformace, ale že tady byl Petr Valdo, že tady byli františkáni, atd.. Takže česká reformace nevyrostla ani nevyšla jenom z vlastních domácích kořenů. Je ale třeba zároveň zdůraznit, že to bylo tohoto typu první reformační hnutí na celém světě, tedy především v Evropě, a že nikde mimo tento kontinent ve středověku nic podobného nevzniklo a lutherství následovalo až 100 roků poté. Z hlediska ekumenického by se v nové expozici mělo objevit v patřičném zarámování i to, že na památném II.Vatikánském koncilu promluvil kardinál Beran. Svým projevem, který by určitě měl být v expozici v plném znění, de facto otevřel Husovskou otázku v římskokatolické církvi. “⁸²

PhDr. Václav Starý:

„... uplynulo již skoro třicet let a je pochopitelné, že tato expozice by potřebovala doplnit o některé nové poznatky. ... Nedostatečná pozornost je věnována výkladu minulosti Husince, kde se Jan Hus narodil. ... V současné expozici chybí vysvětlení založení hradu Hus a jeho držba Mikulášem z Husi. ... Blíže není vysvětlen ani význam Husince jako obchodního střediska v 16. století. ... V současné expozici postrádám přehled Husových oslav od r. 1868 do letošního roku. ... Schází přehled držitelů Husova domku ... Jedním z naléhavých a potřebných úkolů je vypracování úplného a přesného seznamu všech dosud vydaných samostatných publikací, odborných článků

81 Smolík, J. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

82 Štěpán, J. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

a příležitostných novinářských příspěvků (bibliografie). “⁸³

MUDr. Jan Antonín Mager:

„Základní otázkou je: „Komu bude určena?“ (myšleno expozice – pozn. autora) Široké veřejnosti, tak jako dnes. ... Ta současná mi do jisté míry vyhovuje z toho důvodu, že informuje. Ale připadá mi příliš šedá. ... doporučoval bych rozdělit expozici do jednotlivých tematických částí a na první místo dát život mistra Jana Husa ...; více představit kraj, kde Jan Hus přišel na svět a dokumentovat Husův pobyt v Praze a v Čechách. V druhé části by mělo být prezentováno Husovo dílo a názory. Třetí částí by pak byl ohlas Husových názorů a pochopitelně ne jenom na české úrovni, ale i na mezinárodní; potom také husitské hnutí. V další části bych si představoval Husovo učení a církve z něj vycházející. Další částí by byl mistr Jan Hus v literatuře, výtvarném umění, eventuálně v hudbě ... Potom Husova tradice – památky různého druhu. Zde by bylo třeba expozici pojmut širěji: jednak Husova tradice v Čechách, na českém jihu a potom pochopitelně v tomto regionu a přímo v Husinci. A do toho spadají pochopitelně i Husovy oslavy. ... Návštěvník by měl dostat informace pravdivé, alespoň myslím, že tak by si to mistr Jan Hus přál.“⁸⁴

Mgr. Václav Kuneš:

„první je podstatná modernizace celé expozice. Na toto by pochopitelně mělo navazovat libreto. Protože podkladů je velice a velice mnoho, mělo by být vlastně dvojnásobné: prvním by bylo libreto všeobecné, pro muzejní část a běžného návštěvníka, a pak jsem se domníval, že by mělo být libreto studijní, tzv. shromažďující bohatost Husovy osobnosti v celé velikosti: Husa literáta, jazykovědce, Husa pedagoga, Husa kazatele, Husa hudebníka; ... A pak mám jeden sen – vytvořit katalogové depozitum podoby Husa v dějinách, českých

83 Starý, V. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

84 Mager, J. A. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

dějínách. A postupně vytvořit, a to by byl daleko větší úkol, sbírkové depozitum.“⁸⁵

Mgr. Milan Zíka:

„Nová expozice by měla být tak vrstevnatá a tak mnohotvárná, aby byla schopná oslovit opravdu všechny lidi bez rozdílu sociálního a náboženského zařazení a vzdělání, zpřístupnit Jana Husa opravdu co možná nejširšímu okruhu návštěvníků – hlavně mladým. ...

Přimlouval bych se za to, charakterizovat dobu a život obyčejných lidí, jak se tehdy žilo a z čeho vlastně Hus vyšel materiálně i duchovně. ... aby byl nějakým způsobem Hus „zpracován“ také jako obyčejný člověk, jako jeden z nás, který se dokázal dostat v názorech a v životě tam, kam se dostal a tou formou, kterou se tam dostal. ... Možná by tam mohl být i pokus o fabuli: co by se stalo, kdyby Hus odvolal? Jak by vypadal jeho život dál? Jaký vliv na chod a současný stav světa by to mělo?

Mám ještě jednu odvážnou ideu: bylo by hezké, kdyby se Husův památník a Husinec stal místem víceméně pravidelných setkání lidí o Husa se zajímajících, jako se nám podařilo teď. Kdyby třeba vznikla v rámci památníku knihovna nebo studovna zaměřená na toto téma.“⁸⁶

Mgr. Jaroslav Vokoun, Th. D.:

„Myslím, že se shodneme, že na tom prostoru, který dnes je k dispozici, se žádná koncepce realizovat nedá. Řekl bych teď několik dodatků k hledisku mezinárodnímu a ekumenickému. Vyšel článek Prof. Holetona ve sborníku „Husitský Tábor“, kde se zabývá husovskou úctou od dob ultravistů atd. až po dnešní církve v Kanadě a jinde na světě. Tam je docela dobře vidět ten Husův rozměr, který by se tady dal nějak dokumentovat. ... Jako další věc: ještě zde

85 Kuneš, V. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

86 Zíka, M. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

kupodivu vůbec nepadl jeden rozměr Husův, a to společenské kritiky. To myslím, by bylo i návštěvnický atraktivní. ... společenské postřehy, které mají co říci. A potom ještě jeden názor nebo návrh. Všechny výstavy a výklady Husa byly poplatné různým dobám. Já myslím, že bychom se toho nemuseli bát, že by to také mělo být součástí té tradice – toto otevřeně připomenout. Hus byl vnímán národnostně, byl vnímán politicky, byl vnímán církevně, byl vnímán marxisticky. To prostě k jeho postavě patří. ... Hus složil nebo upravil řadu písní, to by zde také mělo být nějak dokumentováno. A ještě jedna těžká otázka, nevím jak to přijmete. Žijeme v epoše relativismu a Hus je spojen prostě s důvěrou v pravdu - „Poznej pravdu, braň pravdu“. V myšlence Husovy expozice bychom se měli podívat, jestli opravdu důvěru v pravdu máme, nebo ne.“⁸⁷

Mgr. Martin Grohman:

„Pro mne jako pro kazatele, je důležitým momentem to, že Hus byl předně věřící člověk ... Vím, že i dnes je Husova víra pro někoho kontroverzním tématem, nicméně mám-li do naší debaty něco vnést, tak pro mne je podstatná právě Husova víra, která jej přivedla až na kostnickou hranici.“⁸⁸

Ing. Kamila Hrabáková:

„... v současné expozici jsou určitě velice hodnotné informace, ale potřebují modernizovat ... Myslím, že už to tady také zaznělo, že je velmi důležité zdůraznit na výstavě Husův odkaz v evropském kontextu. Větší pozornost by měla být věnována i literárnímu dílu mistra Jana Husa ... A prostor bych věnovala i připomenutí doby, ve které Hus žil, hlavně s ohledem na děti.“⁸⁹

87 Vokoun, J. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

88 Grohman, M. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

89 Hrabáková, K. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

Vladimír Valíček:

„Měly by tam být sneseny body, které dokazují, že se mistr Jan Hus narodil v našem Husinci ... Potom by tam měly být uspořádány Husovy podoby. ... Dále by tam mělo být naznačeno, že s Husem přišla jedna revoluční věc v tom, že Hus přenesl zvěstování Slova Božího z chrámu do profánního prostoru ... Dále něco stručně o univerzitě.

Vše by mělo být uspořádáno systematicky, s chronologickým postupem ... Mělo by se skutečně začít Husincem a z Husova mládí zachytit, pokud je tedy zachytíme, pravdivé věci, protože kolem něj je celá spousta legend. ... Stejně tak by v expozici mělo být zachyceno Husovo dílo.

Je toho hodně, co by tam mělo být. Ale jde mi hlavně o chronologické uspořádání a pak čitelné, pro starší návštěvníky, vhodně umístěné texty.“⁹⁰

PhDr. Jiří Kořalka, DrSc.:

„Chci jen zdůraznit dva momenty, které není možné opomenout.

Prvním je obsah Husova života a díla. Hus je chápán jako symbol přesahující jeho skutečné působení. V minulých staletích byl Hus líčen a pojímán trochu jinak, než čím byl ve skutečnosti ... domnívám se, že každé moderní pojetí Jana Husa musí vycházet z toho, co přinesly mezinárodní konference v Bayreuthu a Vatikánu, o nichž se zmiňoval pan profesor Smolík. ... Je třeba zdůraznit Husovy vlastnosti lidské a teologické nejen z hlediska národního, ale hlavně z hlediska mezinárodního. Hus je v současné době především širší evropskou postavou, ne-li přesahující rámec Evropy, šířením křesťanství a humanismu do jiných světadílů.

Druhý moment, který jsem chtěl připomenout, je obrovská šíře společenského přijetí Husa. I když je Hus dnes spíše symbolem než živoucí postavou, tak živý Hus nemůže v nové expozici chybět! A tak pro nás vyvstává velký úkol sladit to, čím Hus skutečně byl, jak žil, jak působil ve své době, a to, jak byl přijímán

⁹⁰ Valíček, V. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

v následujících staletích. To je skutečně široký oblouk, který by měli šikovní libretisté spojit na obou úrovních, o nichž se tady mluvilo – na úrovni přístupné široké veřejnosti a na úrovni oslovující také odborníky, kteří se chtějí se životem a dílem Jana Husa blíže seznámit. “⁹¹

PhDr. Jana Kobrlová:

„My muzejníci bychom měli poznatky erudovaných odborníků sdělit člověku, jehož historické povědomí může být různé ... tady je fantastická možnost využít Husova rodiště, tady je Husův domek, tady je genius loci. Čili kdyby expozice měla přitáhnout velké množství lidí, asi by bylo dobré prezentovat Husinec, prostý život, rodnou světničku, základní informace o Husově životě. Mám dojem, že zde málo zaznělo o Husově smrti. Že to byla opravdu hrdinská smrt a že to bylo něco, co by mělo být lidem v současné době připomenuto. Že to byla smrt pro pravdu, smrt z nějakého vyššího hlediska, smrt pro nějaký ideál. “⁹²

PhDr. Boris Koblíček:

„Přimlouval bych se za použití moderních médií ... obecné povědomí, mezi vzdělanci, je samozřejmě poměrně velké a Hus má ohromnou publicitu – ale je v určitém omezeném ohledu a okruhu. A domnívám se, že mezi jinými uživateli internetu je takřka neznám, nebo jen velmi málo znám. “⁹³

P. PhDr. František J. Holeček, O. M.:

„Pro mně je jedním z hlavních problémů koncepce výstavy otázka, co by se v ní prezentovalo ... stojím před obrovskou otázkou, zda by expozice neměla také respektovat určitou paralelu a zasadit Husa do obecně evropského kontextu a reakcí srovnatelných nebo i naopak jiných, v celku latinské západní církve. Aby

91 Kořalka, J. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

92 Kobrlová, J. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

93 Koblíček, B. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

na jedné straně tolik nevyčníval zbytečně bez nějakého srovnání, bez nějakého měřítka, a na druhé straně aby byl pochopitelnější. ...

Co se dá udělat reálně? Zde se otvírá cesta pro prezentaci památníku, kterou je třeba zvážit. Já si myslím, že má - li žít, má - li se mu dostat dotací, má - li dostat národně - evropský význam, pak je třeba Husa postavit do určité relace k evropským reformátorům a učinit toto místo součástí evropského reformačního dědictví, a tak ho také prezentovat. ...

Bohatství myšlení české reformace je tak úžasnou záležitostí, že je lze jednoznačně prezentovat na západ. Přál bych si, aby to byla vyvážená prezentace. ... Je dost těžké prezentovat na jedné straně tragickou Husovu smrt v Kostnici a nevzpomenout skupinu prachatických mučedníků ze sakristie, upálených Žižkou. Spíš si myslím, že znamením naší zralosti bude chvíle, kdy dokážeme oba tyto momenty nekonfliktním způsobem propojit ve společné odpovědnosti za tuto závažnost své minulosti.

Podnětů by pro památník bylo mnoho. První startovní bod by asi byl, aby toto místo začalo být vnímáno zahraničními reformačními centry jako součást evropského celosvětového reformačního dědictví. ...

Hus bezesporu je osobnost. Hus je událost, fenomén. Je to někdo, kdo zcela jednoznačně překračuje úzké meze dobového českého prostředí. Vybízí k tomu, aby se s ním lidé v Husinci setkali! Možná je to šance pro novou expozici. Nechme Husa působit na srdce. “⁹⁴

Dovolte mi na tomto místě ocitovat i nezkrácený příspěvek pana doktora Vladimíra Sakaře, který svůj příspěvek zaslal v roce 2004 účastníkům semináře v písemné podobě, kdy se již nemohl osobně semináře účastnit. Vzhledem k tomu, že zápis ze semináře byl otištěn o několik měsíců později, neboť bylo nutné získat autorizaci všech textů zúčastněných, byla jeho koncepce k obnově husineckého památníku zveřejněna až in memoriam:

⁹⁴ Holeček, F. J. Autorizovaný záznam z odborného semináře k tématu Památník mistra J.Husa v Husinci, 5.7.2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

„Dovoluji si podat všem zúčastněným IDEOVÝ NÁVRH expozice v Husově rodném domku v Husinci u Prachatic. Husův rodný domek je pravděpodobně celkem upraven. Při expozici bude problém předvést zároveň s osobností Husovou i fakta spjatá s husitstvím a s Husovými spolupracovníky a přáteli. Sama expozice musí předvést jak Husinec, tak i osobnost mistra Jana v několika rovinách:

Místní dějiny Husince na Prachaticku, jeho postavení v regionu a místní pověsti a podání, která jsou spjata s Husovou osobností a jeho pobytem tam. To je první část výstavy.

Další část výstavy musí být věnována mistru Janu Husovi v Praze, kde se objeví tyto objekty: Karolinum, Betlémská kaple, kostel sv. Michala, kostel sv. Martina ve zdi, kostel sv. Ducha (kostel přidělený německé obci pražských husitů), Týnských chrám, chrám sv. Mikuláše na Starém Městě Pražském, kostel sv. Havla (Hus zde kázal r. 1404 ve výroční den smrti císaře Karla, oslavovaný Universitou) a jiné důležité objekty (dnes zaniklé kaple Božího Těla, klášter na Slovanech, který Jan Hus navštěvoval aj.).

K době Husova pobytu v Pražských městech je třeba uvést i Husovy spolupracovníky a přátele. Především jistě mistra Křišťana z Prachatic, jehož lékařského umění asi používali i ranhojiči polních vojsk. Právě tak by měla být zachycena ve zkratce expozičně i skupina husitských radikálů a zejména ve zkratce i vývoj husitství a vývoj střední Evropy, zvláště vývoj za Jiřího z Poděbrad a později, včetně pojetí Českého království jako země dvojího lidu. Důležitými mezníky jsou „Úmluvy zdičké“ z roku 1420 a „Mír kutnohorský“ z roku 1485 a jejich význam. Mělo by být zachyceno i to, že husité měli kompaktáta za dokument, dokládající platnost artykulů, kde hlavní článek byl schválen a o ostatních se bude dále jednat. Víím, že to vše vyvolá poměrně nový pohled na výklad mnoha otázek.

Část výstavy by měla být věnována objektům mimo Prahu, kde se Hus zdržoval mezi léty 1412 až 1414. Jde kromě hrádků Kozí a Krakovce o objekty na obou březích Vltavy, zvláště na Benešovsku, spojované tradicí s pobytem Husovým (zvláště hrad Zvěřinec). Ukazují to především studie starého

vlašimského badatele A. N. Vlasáka a Čenka Habarta (publikace Sedlčansko, Sedlecko a Voticko 1925).

Měl by být také zdůrazněn mezinárodní dosah husitství, nejvhodněji mapkou zachycující německé husitské obce v Čechách (např. Žatec, Lanškroun) a místa, kam byly zaslány husitské manifesty.

Pokud běží o význam Husovy osobnosti, je třeba zdůraznit i jeho význam národní a sociální. Jeho pravda je pravdou o církvi a společnosti. Musíme si uvědomit, že mistr Jan Hus byl především Čechem, jak vyplývá z jeho kázání. Jen na ukázkou z jednoho kázání z roku 1401: „V této příčině jsou Čechové bídňější nežli psi a hadi, protože pes hájí lůžka, na němž leží, a kdyby jiný pes chtěl ho odehnati, bojoval by s ním a had tolikéž: nás však Němci utiskují a zabírají úřady v Čechách a my mlčíme. Čechové v království českém podle zákonův, ano podle zákona Božího a podle přirozeného pudu mají být první v úřadech v království českém, jak Francouzi v království francouzském a Němci v zemích svých, aby Čech dovedl řídití poddané své a Němec německé. Leč jaký prospěch z toho, že Čech neznající řeči německé je v Němcích farářem nebo biskupem? Věru, tolik bude platen, jak stádu pes němý, nemohoucí štěkati, a tak nám Čechům platen jest Němec.“ (V. Flajšhans: Mistr Jan Hus, Praha 1915, s. 88). Nezapomeňme na to, že v době, kdy Hus toto kázal, byly v okolí Měst Pražských voje Ruprechta Falckého, míšeňských markrabí a českých pánů, zvláště Rožmberků...

Jen a jen tak, prostřednictvím takových výstav, se může Husově osobnosti dostat porozumění obou stran, jak požaduje ve svém výkladu p. Josef Holeček. Z toho důvodu budeme si vyprošovat podporu morální a i finanční od církve římskokatolické, jejíž zájem by měl být – alespoň podle dosavadních referencí – totožný se zájmem naším.“⁹⁵

Jak z příspěvků zaznívá, nebylo o různost nápadů a ideí nouze. Zřejmě nejvýznamnější byla snaha o prezentaci Jana Husa, jako opravdového, živého

95 Sakař, V. Písemný příspěvek zasláný účastníkům odborného semináře k tématu Památník mistra J. Husa v Husinci konaný v roce 2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

člověka, který dokázal pohnout smýšlením mnoha lidí, celého našeho národa. Upřímné hledání pohledu na Jana Husa jako člověka, jako Čecha, který přesahoval svými myšlenkami zdaleka naši zem a stal se evropskou osobností, bylo na semináři, kterého jsem byla účastnicí, přímo hmatatelně poznatelné. Celková pracovně laděná atmosféra se odrážela i na jednotlivých příspěvcích a rozmanitost pohledů a myšlenek se stala velkou inspirací pro členy pořadajícího sdružení. Rovněž kuloární diskuze se v průběhu programu odehrávaly převážně nad tématem nové expozice.

Závěrem pracovních setkání byla diskuze otevřená i veřejnosti, kde představitelé jednotlivých oborů zodpovídali položené dotazy.

Pracovní zápis záznamu semináře byl vydán po autorizaci všech přítomných, a přestože vyšel o několik měsíců později, přesto má svou vysoce vypovídající hodnotu, neboť zaznamenává mnohé základní myšlenky přednesené v odborném kolokviu semináře.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o první pokus zaměřený jednak na vtažení odborné veřejnosti do problému a jednak získání dostatku materiálu, který by byl základem pro tvorbu nové expozice, byl tento seminář považován za nosný základ pro další, v pořadí druhý, seminář, zaměřený více tématicky.

2.3.1.2 Seminář 5. července 2005:

V rámci programu se přítomná odborná veřejnost sešla v dopoledních hodinách společně a v odpoledních hodinách započala práce ve dvou sekcích – historické a teologické. Přestože na semináři nebyli účastníky výhradně experti teologie a historie, ale i muzejníci, pedagogové a další, podařilo se rozdělit přítomné do pracovních skupin, které měly základní úkol – sestavit konkrétní obsahovou náplň v rámci své sekce, která by se stala kostrou pro tvorbu scénáře nové expozice.

Návrhy pochopitelně považovaly obě sekce za naprosto otevřené, a to zejména pro následné možnosti rozšíření jednotlivých okruhů expozice Památníku

mistra Jana Husa.

Celá koncepce byla v konečné podobě shrnuta do 11 okruhů takto:

1. Komplexní historicko geografická informace o regionu (tedy Jihočeský kraj, Prachaticko a Husinec), přiblížení topografické, správní, společenské.
2. Středověká církev, mapa církevní správy.
3. Mistr Jan Hus – život, dimenze, významné osobnosti (spolužáci – Křišťan z Prachatic, Martin z Volyně a jiní).
4. Etapy života mimo region – po Kostnici (Jeroným Pražský, P. Chelčický, Matěj z Janova ...).
5. Mistr Jan Hus – literát, péče o jazyk (latinské, české dílo).
6. Mistr Jan Hus - teolog.
7. Mistr Jan Hus – pedagog, funkcionář Univerzity Karlovy.
8. Mistr Jan Hus a husitství.
9. Mistr Jan Hus a duchovní zpěv.
10. Husův II. život (husovské tradice; Husovy oslavy – dokumentace, plakáty ...; husovská ikonografie; podoba Husa v historii).
11. Mistr Jan Hus a odkaz budoucnosti (výroky významných postav o Husovi včetně Jana Pavla II. - literární, zvuková forma, projekce ...).

S ohledem na současné finanční a technické možnosti obce Husince byl vytvořen i postup prací, které je nutné vykonat co nejdříve. Mezi pěti prioritami se na prvním místě objevila potřeba zřízení informačního systému, které by po zpracování základního materiálu libreta řídil správce Památníku mistra Jana Husa. Toto informatikum by mělo být postupně dobudováno a rozšiřováno o rozpracované oblasti života mistra Jana Husa. Jeho úkolem by bylo i nadále rozšiřovat bibliografii, hledat vazby, kontakty a zabezpečovat zpracování cizojazyčných verzí (v anglické, německé a francouzské verzi).

Druhou prioritou se stalo zahájení budování knihovního fondu Památníku mistra Jana Husa, v jehož rámci by se měla začít zpracovávat stávající odborná

bibliografie, dále doplňovat a rozšiřovat literaturu, vytipovat archivní dokumenty, které mají vztah k osobě Jana Husa či jeho díla.

Třetí prioritu viděli členové pracovních skupin v začlenění informačního centra Husince do Památníku mistra Jana Husa, tím by došlo k účelnému využití provozu i mimo výstavní sezónu. Zároveň by bylo možné i nadále pracovat intenzivně na muzejních sbírkách a také stavebních a muzejních úpravách památníku.

Za neméně důležitou prioritu je považováno i vydání odborného sborníku v rámci 590. výročí upálení mistra Jana Husa.

Poslední připomínkou pracovních skupin se stalo téma udržitelnosti expozice, její věcná stránka, přitažlivost a srozumitelnost odborné, ale především i laické veřejnosti.

Práce v obou skupinách a následné sloučení poznatků a nápadů se stává již konkrétní možnou podobou nové koncepce v Památníku mistra Jana Husa v Husinci. Na výsledky později (v roce 2006 – pozn. autora) navázal Václav Kuneš, který připravil pro obec Husinec projekt „Obnova rodného domu mistra Jana z Husince“, který blíže představuji v kapitole 2.4.

Snaha jednotlivců i odborných skupin je částí mozaiky, kterou tvoří výsledný produkt, kterým je v tomto případě nová expozice. Stále více si uvědomujeme, a z historie se nám potvrzuje, že uskutečnění plánů nezávisí pouze a výhradně na finančních možnostech, ale také na vůli a podpoře významných osobností státu, mezi které můžeme řadit politiky na místní i národní úrovni, stejně tak i církevní hodnostáře. Máme-li zdokumentovat celý proces tvorby nové koncepce, nelze rovinu politického vlivu opomenout.

2.3.2 Podpora představitelů církve a státu

Porevoluční doba bezesporu otevřela nové pohledy zaměřené na jiné hodnoty, než doba komunistického režimu, kterým jsme byli jako národ zasaženi.

Osobnosti ze strany státu i církve každoročně představily své myšlenky k osobě Jana Husa prostřednictvím přímých televizních přenosů z Husince i Betlémské kaple. A tak mezi významnými řečníky nalezneme prezidenty – Václava Havla, který se osobně účastnil Husových oslav v roce 1995, i Václava Klause, jež jako prezident byl přítomen v Husinci v roce 2005. Zároveň sem můžeme řadit i církevní hodnostáře – kardinála Miloslava Vlka i synodního seniora ČCE Pavla Smetanu a samozřejmě celou řadu významných osobností z řad politiků, teologů, historiků, atd..

V roce 1990 se k otázce Jana Husa významně vyjádřil i papež Jan Pavel II., jehož výzva byla určena především českým teologům. Jan Pavel II. si proslov připravil pro účastníky Římského mezinárodního sympozia o Mistru Janu Husovi. Vyslovil ho při své audienci konané dne 17. 12. 1999. Z hlavních myšlenek jsem vybrala následující:

„Hus je pamětihodnou postavou z mnoha důvodů. Ale je to zejména jeho morální odvaha, která z něj tváří v tvář protivenstvím a smrti učinila postavu zvláštního významu pro český národ, který byl v průběhu staletí také těžce zkoušen. ...

... cítím povinnost vyjádřit hlubokou lítost nad krutou smrtí, na kterou byl Jan Hus vydán a nad následnou ranou, která se tímto způsobem rozevřela v myslích a srdcích českých lidí a stala se zdrojem konfliktů a rozdělení. Již během své první návštěvy v Praze jsem vyjádřil naději, že bude možné vykonat rozhodné kroky na cestě smíření a pravé jednoty v Kristu. Rány uplynulých staletí musí být léčeny novým perspektivním pohledem do budoucnosti a nastolením zcela obnovených vztahů. ...

Klíčový význam má v této perspektivě úsilí, které mohou vědci vynaložit pro to, aby se dosáhlo hlubšího a úplnějšího pochopení historické pravdy. ...

Zaznamenávání historie se mnohdy setkává s překážkami ve formě ideologických, politických či ekonomických tlaků, v jejichž důsledku je pravda zastírána a samotná historie se ocitá v zajetí mocných. Naší nejlepší obranou

proti podobným tlakům a proti zkreslením, která mohou vyvolávat, je opravdové vědecké studium. ...

V čase, kdy se mnozí snaží vytvořit v Evropě nový typ jednoty, mohou historická bádání, jako to vaše, pomoci inspirovat lidi k překročení příliš těsných etnických a národnostních hranic, vstříc novým formám ryzí otevřenosti a solidarity. To jistě pomůže Evropanům, aby pochopili, že tento kontinet bude moci s jistotou postoupit k nové a stabilní jednotě. ...“⁹⁶

Představit zde všechny rozmanité a jistě velmi podnětné myšlenky čelních představitelů státu i církve k tématu Jana Husa v této práci nelze, přesto zde uvádím alespoň části proslovů několika vybraných osobností naší republiky z doby po listopadové revoluci.

První polistopadový prezident, Václav Havel, se k otázce osoby Jana Husa a jeho významu pro náš stát vyjádřil několikrát. Jeden z prvních proslovů v souvislosti s druhou návštěvou papeže Jana Pavla II. v roce 1995. Mimo jiné zaznělo:

„... Český národ hned na úsvitu svých dějin přijal křesťanství a je hrdý na to, že byl vždy součástí křesťanské civilizace. Chová v sobě jak katolické tradice, tak významnou tradici reformační. Důležité místo v našich duchovních dějinách má Jan Hus, pro nějž jste i Vy sám (myšlen papež Jan Pavel II. - pozn. autora) našli slova ocenění a povzbudil tak úsilí českých katolíků najít k jeho osobnosti a odkazu nový, vstřícnější vztah. Chtěl bych vyjádřit naději, že v budoucnosti dále poroste porozumění mezi křesťany různých vyznání a že budou jednotně působit ke společnému cíli. Vy sám jste pro toto porozumění učinil nesmírně mnoho a my Češi to neobyčejně oceňujeme. ...“⁹⁷

Další oficiální příležitosti Václava Havla, mimo Husovy oslavy v Husinci,

96 Jan Pavel II. Projev k účastníkům Římského mezinárodního sympozia o Mistru Janu Husovi, 17.12.1999 Vatikán

97 Havel, V. Projev při uvítání papeže Jana Pavla II. V České republice, 20.května 1995

kterých se osobně účastnil v roce 1995 při 580. výročí upálení mistra Jana Husa, byl i projev na Mezinárodním sympoziu o mistru Janu Husovi, konaném na Papežské Lateránské univerzitě v prosinci 1999:

„... Naprosto souhlasím s myšlenkou Jana Pavla II., že úsilí vložit do vínku novému tisíciletí touhu po jednotě, usmíření a porozumění musí předcházeti „uzdravení dějin“, vyznání vin a pokání nejen na rovině jednotlivců, ale i celých společností, národních i náboženských. V tomto kontextu se tedy koná tato konference, která je vyvrcholením práce pražské odborné ekumenické komise pro studium osobnosti a díla mistra Jana Husa, ale v jistém smyslu také završením staletých snah mnoha osobností o to, aby byl i nejvyšší církevní autoritou slavnostně a veřejně uznán mravní a intelektuální vklad českého reformátora, horoucího křesťana a katolického kněze do pokladnice českých a evropských dějin a aby byla vyjádřena lítost nad tím, jak tenkrát církevní i světské autority odpověděly na jeho volání po reformě a životě v pravdě. ...

Hus se podobně jako mnoho jiných velkých postav naší minulosti stal projekčním plátnem pozdějších ideálů, snů a ideologií, jakož i obětí mnoha záměrných i nezáměrných přemalů a nánosů. Pravděpodobně nikdy se nepodaří badatelům zrekonstruovat zcela objektivní a nesporný obraz Jana Husa. ... Ani my se neubráníme tomu, abychom Husa viděli optikou našich problémů a zkušeností, abychom hledali rezonanci mezi tím, co prožíval a promýšlel on, a mezi otázkami, které zaměstnávají nás.

Proto je zcela legitimní se ptát nejen, jaký Hus skutečně byl, ale také kým je Hus dnes pro nás, a hledat svou vlastní odpověď.“⁹⁸

V roce 1999, tedy 10 let po sametové revoluci byl na husineckých oslavách přítomen Petr Pithart, z jehož projevu nám Hus vystupuje jako osoba nepochopeného reformátora a oběť netolerantního systému církve.

„Vzpomínáme dnes v jihočeském Husinci na konci tohoto nepřilíš

98 Havel V. Proslov prezidenta republiky Václava Havla na Mezinárodním sympoziu o mistru Janu Husovi, 17. prosince 1999, Papežská Lateránská Univerzita, Vatikán

vydařeného století a zároveň na konci tisíciletí, na mistra Jana Husa, jako na oběť netolerance. V době, která se prý rozhodla v nic již raději neuvěřit. Neumím však právě na Husa vzpomínat s tímto relativistickým předsezetím. Pravda zajisté existuje, odmítněme však předpoklad, že ji někdo může mít, že ji může vlastnit jako můžeme vlastnit nějakou věc. Odmítněme uvěřit, že pravdu může vlastnit stát, politická strana, instituce. Neodstupujme však z přesvědčení, že je možné, ba že je nutné, pravdu stále hájit. ... Jan Hus za svou pravdou neochvějně stál a fanatici byli tehdy ti, kteří jej poslali na hranici, protože si odmítali uvědomit jen relativní hodnotu své instituční pravdy. Vzpomínáme dnes na husineckého rodáka se strážlivým předpokladem, že barbarství nejspíše neskončí s tímto tisíciletím. Hus bude tedy vždycky živý. Na konci tohoto tisíciletí uprostřed hodnotově rozkolísané doby si znovu a znovu připomínejme, že fanatikem není ten, kdo pro pravdu hoří, jak nám chce vsugerovat módní relativismus, ale daleko spíše ten, kdo s povýšenou blazeovaností přihlíží, jak ona pověstná horlivá kostnická babka spěchá k hranici s otýpkou suchého kletí.“⁹⁹

Roky 2004 a zejména rok 2005, kterým jsme si připomínali 590. výročí smrti mistra Jana Husa, nemohli čelní představitelé církve a státu opomenout jako významný a jedinečný prostor k předání svých myšlenek a názorů k problematice osoby Jana Husa.

Kardinál Miloslav Vlk zaslal shromážděnému lidu na ekumenické bohoslužbě 6. 7. 2004 své písemné poselství:

„... postava Jana Husa, jež byla v minulosti velkým bodem sváru, se nyní může pro nás všechny stát předmětem dialogu, výměny názorů, jejich společného prohloubení, ale také jakýmsi duchovním rodinným stříbrem celého našeho národa, napříč konfesemi i vůči našim bezkonfesiím spoluobčanům.

V hodině, v níž se mnozí nasazují pro to, aby vytvořili v Evropě nový typ jednoty, mohou historická bádání a společné zamýšlení nad tímto naším

⁹⁹ Pithart, P. Proslov dne 6.7.1990 na oslavách Jana Husa v Husinci. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

duchovním dědictvím napomoci tomu, aby vnukla osobám myšlenku překročit příliš těsné národní hranice vstříc novým formám pravé otevřenosti a vskutku evropské solidarity.

To ale jistě napomůže i Evropanům, jako takovým, aby pochopili, že tento kontinent bude moci kráčet jistě vstříc nové a pevné jednotě, dokáže-li se spojit novými a tvůrčími způsoby se společnými křesťanskými kořeny a specifickou identitou, která z nich vzešla.

... Hus pro nás přece reprezentuje podnes naléhavou výzvu k trojímu smíření člověka s Bohem, se sebou samým i s bratřími v odvrácení od všech zlořádů společnosti a hříchu, který je tíží. Je pro nás stálým a varovným důrazem na jednotu církve. Ztělesňuje pro nás požadavek vysoké mravní úrovně všech křesťanů. Hus klade důraz na autoritu biblického, zvláště novozákonního svědectví a chtěl bych, jako primas české církve, zdůraznit, jak toužíme, jako katoličtí biskupové této země, po tom, aby na kterémkoli místě této země i v našich katolických farnostech byly připomenuty veliké osobnosti evangelické tradice. Velicí biblisté, kteří přispěli k tomu, aby českému národu byla darována taková perla, tak úžasný překlad, jako byla Biblí Kralická.

Hus, pro nás, je také mužem, který reprezentuje tak svrchovanou úctu k Eucharistii, ke svátosti oltářní, k večeři Páně, že by pro nás dnes měl být tmelem křesťanských společenství. Hus je pro nás ovšem také mužem, který v našem národě snad nejsvrchovanějším způsobem reprezentuje odmítnutí jakéhokoli násilí ve věci svědomí a víry. ... Hus byl ovšem mužem, který je pro nás symbolem hlubokého nasazení pro svědectví Boží pravdě, která je základní normou života církve i společnosti a je apelem ke svědomí a nezastupitelné zodpovědnosti každého člověka. ... I když Husova postava jistě může být i nadále předmětem různých interpretací, nemusí a hlavně nesmí být předmětem vzájemného osočování, konfesijních polemik a kulturního boje.¹⁰⁰

100Poselství kardinála Miloslava Vlka zaslané účastníkům Ekumenické bohoslužby dne 6.7.2004 v Husinci. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

Rovněž předseda Ústředního výboru Kostnické jednoty, Prof. Josef Smolík, který byl na shromáždění dne 6. 7. 2004 osobně přítomen, zasazuje Husovu osobu do současné problematiky evropské dimenze:

„Poprvé si připomínáme památku mistra Jana Husa jako členové Evropské unie. Jako členové unie se ptáme: „Co tvoří evropskou identitu? V čem je podstata evropanství? Co tvoří duchovní a kulturní podstatu Evropy?“ Příběh Husův je nám přitom jedinečnou pomocí. Pohnutý příběh kostnického mučedníka je příběhem milování a hledání pravdy, kterou přeje všem. Mluvením pravdy, držením a bráněním pravdy, její obhajobou až do smrti.

Husovi, který je hluboce zakořeněn v středověku, v scholastice, bylo dáno poznat, že pravda, již pro něho byl Kristus, je bezbranná, svobodná, není v rukou pozemských institucí, ani krále, ani císaře, je svrchovaná. ... Hus toto pojetí, které se tak lidsky zrcadlí v jeho jedinečných dopisech, zpečetil smrtí.

Odvažuji se říci, že toto pojetí pravdy tvoří základ evropské identity a její nejvlastnější kontinuitu. Hus je zakotvil hluboce v samém středu evropských dějin, v zápase na celoevropském fóru kostnického koncilu. ... Svoboda, která je podstatnou složkou v Husově díle, ovšem nebyla svobodou bezmeznou. Nebyla neomezenou vůlí k moci. Měla svou nepřekonatelnou mez v bližním, jímž pro Husa byl na prvním místě chudý Ježíš jedoucí do Jeruzaléma na oslátku, aby byl ukřižován. ... Značný počet Evropanů, a u nás procentuálně vyšší, než jinde, Krista a křesťanství odmítá, nebo je k němu lhostejný. Staví se k evangeliu lhostejně, odmítají je poukazem na mnohé stinné stránky života církve v minulosti, již zatajit nemůžeme. Občané Evropy hledají pravdu v sekulární občanské společnosti ... To, že se sekularizovanému světu Kristus a pravda v něm zjevená, ta pravda, pro kterou Hus zemřel, ztrácí, jsme zavinili předně my, křesťané. My evangelici, kteří jsme Husa vykládali politicky, národně, protikatolicky a zapomínali na základy jeho osobnosti v živé víře v Krista. ... To vše jsou pro nás, na pozadí Husova zápasu dnes znamení, signály, které volají křesťany ku pokání, ke Kristu, v němž postupně nacházíme vzájemné porozumění. Tak, jak se blížíme Kristu, setkáváme se jako křesťané blíž a blíž a tak také věrohodnost

evangelia a křesťanství v naší zemi roste a poroste. Tak se to všechno v posledních letech promítá do vztahu k památce a svědectví mistra Jana, věčné paměti.“¹⁰¹

Prezident Václav Klaus byl osobně přítomen ekumenické bohoslužbě konané v Husinci dne 6. 7. 2005 a jeho proslov byl všemi zúčastněnými očekáván:

„Mistr Jan Hus přežil staletí a v naší paměti stále žije. Každé epoše a každé době má co říci. Nikoliv náhodou byl součástí všech společenských zápasů, které se v naší zemi odehrály. Ať to bylo období reformace a protireformace, ať to byla éra národního obrození a boje o samostatný stát, ať to byla doba národního ohrožení v minulém století, osoba mistra Jana Husa byla symbolem, který oslovoval. V jeho osobě nacházeli naši předchůdci posilu ve svých vlasteneckých zápasech.

Tento vzdělanec, univerzitní mistr a intelektuál ovlivnil české dějiny i národní vědomí více než většina panovníků či vojevůdců. Jeho odkaz a mravní poselství je třeba připomínat. Jeho památku je třeba uchovat.“¹⁰²

Vystopovat míru dopadu na celkový proces hledání pravdivého pohledu na Jana Husa v souvislosti s projevy tak významných osobností českého i světového charakteru nelze. Přesto jsou myšlenky vyslovené státními a církevními autoritami významné právě proto, že je jejich slovům přikládán větší význam. Nelze tedy vypočítat, kdo má větší zásluhu na udržení dialogu v katolické církvi vztahující se k Husovi, bezesporu však se o tento dialog zasloužil z české strany především arcibiskup Josef Beran se svým proslovem na II. Vatikánském koncilu. Rovněž i kardinál Miloslav Vlk má nemalý podíl díky podpoře Komise pro studium problematiky spojené s osobností, životem a dílem M. Jana Husa.

101Smolík J. Projev na ekumenickém shromáždění dne 6.7.2004 v Husinci. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

102Klaus, V. Z projevu k 590.výročí smrti mistra Jana Husa, Husinec 6.7.2005

2.3.3 Komise pro studium problematiky spojené s osobností, životem a dílem mistra Jana Husa

V dubnu roku 1990 vyzval papež Jan Pavel II. teoretiky z oborů historie i teologie ke společnému studiu českého reformátora Jana Husa. O tři roky později byla při České biskupské konferenci ustanovena Komise pro studium problematiky spojené s osobností, životem a dílem M. Jana Husa. Za sekretáře byl vybrán Dr. František J. Holeček, který splňoval předpoklady k zvládnutí náročného úkolu – iniciovat výzkum nejen osoby Jana Husa, ale také jeho díla a celkového významu pro reformní hnutí. Na činnosti komise se podíleli teologové z katolické i evangelických církví, dále vysokoškolští učitelé, vědečtí pracovníci z několika akademických ústavů. Bádání se zaměřilo na historické, ideové, jazykovědné i právně historické souvislosti s dopadem na vývoj českých i evropských dějin. Vyvrcholením jejich činnosti bylo uspořádání mezinárodního sympózia, které proběhlo na Lateránské univerzitě ve dnech 15. - 18. prosince 1999.

„Na sto padesát reprezentantů církví a badatelů o husitství z několika evropských zemí resumovalo dosavadní poznatky o Janu Husovi a jeho době, aby dospěli k spravedlivějšímu posouzení Husovy osobnosti a zároveň k vytyčení dalších badatelských záměrů, k nimž by mělo patřit zejména zpracování moderních českých církevních dějin.“¹⁰³

Na konferenci vystoupil se svým příspěvkem i prezident České republiky Václav Havel, a rovněž i samotný papež Jan Pavel II., jejichž myšlenky jsem již uvedla v podkapitole 2.3.2. Podpora představitelů církve a státu. V následujícím období se činnost Komise zdála uzavřenou a postupně byla její práce ukončena a tím ustala i jedinečná příležitost k vedení mezinárodního či alespoň evropského dialogu k osobě Jana Husa. Snad i proto byla z myšlenky Dr. Holečka připravena za pomoci erudovaných odborníků i Husinecká výzva, která zazněla v roce 2005

103 Pánek, J.; Polívka, M. Udělení pamětní medaile Jana Patočky Ph. Dr. ThLic. Františku J. Holečkovi, O. M., In: Akademický bulletin, červenec 2000

při 590. výročí upálení mistra Jana Husa.

2.3.4 Husinecká výzva

Husinecká výzva vyslovená významnými osobnostmi současné duchovní i odborné veřejnosti směřovala již k novému římskému papeži Benediktu XVI.. Tato iniciativa vznikla z myšlenky podpory, a v jistém ohledu i obnovy, nadnárodního dialogu nad tématem Jana Husa, který se v katolickém prostředí po oficiálním ukončení práce husovské komise postupně vytrácel. Byla vyslovena na ekumenické bohoslužbě, která se konala před Husovým rodným domkem v Husinci 6. 7. 2005.

Husinecká výzva římskému biskupovi - papeži Benediktu XVI.:

*„Vážený bratře v Kristu, Svatý otče,
na místě, kde se narodil Jan Hus, muž dobře známý celému světu i církvi
Kristově, Vás prosíme, abyste laskavě přijal výraz naší úcty, a prosíme,
abyste se zasadil o to, aby byla dokončena věc, započatá Vaším předchůdcem
papežem Janem Pavlem II., aby tak Jan Hus, který křesťanům býval zdrojem
bolestných rozporů, stal se pramenem smíření pro nás, menšinu v dnešním
světě, vyznavače Krista, jež stejnou měrou ctil jak Jan Hus, tak jeho žalobci.*

Dáno v Husinci L. P. 2005, den po svátku svatých Cyrila a Metoděje.“

„Beatissime Pater,

*loco, quo Ioannes Hus, vir orbi terrarum atque ecclesiae Christi notissimus,
est natus, oramus vos, ut vocem honoris ac reverentiae nostrae audire
dignemini, precantes, ut rem a praedecessore vestro, Ioanne Pavlo Papa
Olim secundo, inceptiam, ad finem felixem perducere iubeatis, quo Ioannes
Hus, causa pridem Doloros et irae hominum Christianorum, fons pacis fiat
minor mundi hodierni extamus, Christi, quae, et Ioannes Hus et accusatores
eius pari hodo coluberant.*

Datum in Husinec, Anno verbi incarnati MMV, Die post festum ss. Cyrilli et

Methodii confessorum sequenti.“

Podepsáni:

** Ludvík Friedberger, starosta Husince*

** Martin Grohman, kazatel Církve bratrské v Husinci*

** PhDr. ThLic. František J. Holeček O. M., Husovská komise České biskupské konference a Ekumenické rady církví v České republice (ERC v ČR)*

** ThDr. Pavel Černý, Th. D., předseda ERC v ČR*

Podobně jako činnost husovské komise, odborných studií a proslovů státníků, tvorba umělců a práce nadšených laiků přispěla na krátkou chvíli také Husinecká výzva ke zviření polemiky nad Janem Husem a potřebou zkoumání jeho odkazu a významu nejen na národní, ale i evropské úrovni. Ze všech střípků, kterým jsem se věnovala v práci se podařilo vytvořit Václavu Kunešovi, řediteli Základní školy M. J. Husa v Husinci, projekt pro obnovu, včetně interiérových změn expozice.

2.4 Projekt „Obnova rodného domu mistra Jana z Husince“

Zejména z podnětů vzešlých z let 2004 - 2005, ve kterých se uskutečnily odborné semináře a k problematice se vyjádřili i čelní představitelé našeho státu i církve, vychází i Mgr. Václav Kuneš, který se po celou dobu konání seminářů do odborného dialogu aktivně zapojoval, svůj návrh v roce 2006 vypracoval pro potřeby obce Husinec projekt „Obnovy rodného domku mistra Jana Husa v Husinci“. Nezbývá mi než zde citovat jeho úvodní řádky ke koncepci, kterou navrhl a která je nyní připravena na svou realizaci:

„Otázky náboženského vyznání, pojmání víry a chápání se nám vybaví při vyslovení jména Jan Hus, člověka, pro kterého byla pravda a přesvědčení přednější než vlastní život. Jan Hus je dnes mezi námi sotva obhajitelný

představou o věčné pravdě, když dnes víme, jak pravda vzniká a jak působí. Existuje tisíc, milión navzájem neslučitelných pravd, existuje pravda každého místa, neopakovatelná pravda každého času. Stačí zvednout oči a podívat se občas na prezidentskou standardu s mottem „Pravda vítězí“. Vždyť to bylo Husovo heslo, „Pravda Páně nade vše zvítězí“.

Mistr Jan Hus, to byla v počátku skutečně především víra, láska k pravdě a obětování. Až později udělala společnost z obhájce lidskosti hrdinu. Skoro všem se svého času mistr Jan Hus hodil. V renesanci sloužil jako štít protestantům, za obrození národní myšlenky, první republika si Husem a husity stvrdila svoji identitu a v době socialismu se stal z upáleného kněze třídní bojovník. Co dnes jistě vím, dějinný obraz tohoto muže byl vždy předmětem osudového národního sváru, který ještě zcela neskončil. Hus je unikátní postava a současná doba, kdy tvoříme svůj nový ucelený kulturní a politický program, i srovnání se s touto osobností našich dějin bude stavebním kamínkem, který nám pomůže najít cestu ke smyslu vlastní existence a vztahu k víře. Toto vyjádřil i papež Jan Pavel II. při své první návštěvě České republiky v 90. letech minulého století. Tehdy řekl: „Bude úkolem českých filosofů a historiků dát mu místo, které mu přísluší mezi reformátory církve.“ Znamená to, dát Husovi nový, živý obsah, odpovídající historickému kontextu, filosofické a teologické pravdě. Velká slova však v žádném případě nemohou nahradit potřebné činy a přístup k realizaci této myšlenky.“¹⁰⁴

Jeho koncepce vycházející, jak jsem již uvedla, z různorodosti nápadů a ideí odborné veřejnosti se snaží pojmout do malého prostoru Husova domku vše podstatné, přičemž využívá možností multimediální techniky, která jako jediná může obsáhnout veškeré současné vědění o osobě Jana Husa a témat jemu blízkých:

„Vyslovíme-li dnes jméno Jan Hus, každý si uvědomí, že tato osobnost z hlediska české minulosti je a bude vždy legitimním nástrojem modelu naší

104Kuneš, V. Projekt „Obnova rodného domu Mistra Jana Husa v Husinci, str.1-2. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

národní budoucnosti. Jak již bylo mnohokrát naznačeno, je potřeba Jana Husa vrátit ze světa schémat, politických symbolů a ideologických konstrukcí do skutečné historie.

K tomu by měla přispět i nová expozice „Památníku M. J. Husa“, jeho rodného domu, kde by hlavním „oltářem“ - centrem expozice, měla být historická etapa života tohoto velikána českého národa (včetně historie místa) s dominantou středověké části (Husova světnička) a směřování k sektoru přítomnosti, umocněnému a zastoupenému vzhledem k současným materiálním a technickým možnostem (hmotné exponáty, dokumentační a inscenační materiály ...) se spoluúčastí návštěvníka a diváka (virtuální obrazová i zvuková účast). Multimedia se tak na prostorově omezeném zázemí expozice stanou dodavatelem i nositelem celkové koncepce PMJH, neboť jsou schopna podpořit vyváženost obsahové i formální stránky z hlediska členění, jasné orientace pro návštěvníka i jeho vedení expozicí. “¹⁰⁵

Václav Kuneš zpracovává na základě myšlenek a ideí vzniklých z odborných seminářů konkrétní návrh na rozvržení jednotlivých témat, kdy řeší jednak interiér i exteriér nové expozice. Nespokojuje se s přímo ohraničeným pozemkem Husova rodného domku a zahrady, ale do blízkého okolí Husince a na veřejná prostranství umísťuje vítací a informační panely, poutače a orientační směrovky. Do zahrady přilehlé k domku pak plánuje umístit expozici s plastikami Jana Husa.

Samotný interiér památníku rozděluje podobně jako Santara na vstupní haly a sklepní prostory, ve kterých, jako do vstupních interiérů, věnuje prostor převážně regionu – historii Husince a okolí, zároveň zde již začleňuje Husovo dílo a ponechává prostor Husovy světničky v dobovém pojetí. Nezapomíná však ani na základní materiálně - technický servis v podobě prostoru pro průvodce, který ponechává na již osvědčeném stanovišti.

Vlastní expozici, rozdělenou do jednotlivých tématických sektorů, umísťuje

¹⁰⁵Kuneš, V. Projekt „Obnova rodného domu Mistra Jana Husa v Husinci, str.8. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

do výstavních sálů následovně:

1. Ikonografie J. Husa – od nejstarších dob.
2. Muzejní expozice Husince – historie (scénografické a multimediální pojetí – až do současnosti), rodiště a mládí J. Husa (historie a vyobrazení Husova domu, Prachatic – škola, přátelé – Křišťan z Prachatic, Martin z Volyně ...)
3. J. Hus – mistr a univerzitní hodnostář – studium, vědecká práce, Dekret kutnohorský ...
4. Reformní hnutí a kazatelská činnost J. Husa – Čechy a kontinuita evropské reformace, Betlémská kaple, tvrz Kozi Hrádek, Krakovec ...
5. J. Hus a církve – politické, společenské klima, začátky kostnického procesu, odsouzení a smrt v Kostnici ...
6. Druhý život J. Husa – historický kontext odpovídající filozofické a teologické pravdě, bez nánosů a klišé 19. - 20. století ...
7. Z díla J. Husa – nahlédnutí do jeho názorů a myšlenek

Autorovi projektu je zřejmé, že tak rozsáhlé penzum informací není možné pojmout do expozice bez technické podpory. Díky multimediální technice chce docílit rozdělení muzejní expozice na dvě části - „výstavní pro běžného návštěvníka a studijní, shromažďující bohatost Husovy osobnosti v celé šíři. Jako dominantní vidím ikonografii Jana Husa, která je dokladem jak se měnila představa o mistrově podobě v závislosti na době včetně časových prvků.“¹⁰⁶

„Multimediální část expozice v Památníku mistra Jana Husa v Husinci by měla plnit následující funkce:

1. *emotivně iniciační – dynamická část expozice*
2. *mediálně komunikační obsah pro získání zájmu dětí a mládeže*
3. *rozšíření a doplnění obsahu expozice*
4. *databanka informací o životě a díle mistra Jana Husa.*“¹⁰⁷

106 Kuneš, V. Projekt „Obnova rodného domu Mistra Jana Husa v Husinci, str.8. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

107 Kuneš, V. Projekt „Obnova rodného domu Mistra Jana Husa v Husinci, str.9. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

Na závěr k této kapitole mi dovoluť ještě citovat z projektové žádosti odůvodnění, které dokládá význam objektu jako národní památky, a které je nepopíratelně odůvodněné i stanovisky Národního památkového ústavu:

„Potřeba realizace projektu je dána zejména veřejným zájmem o zachování a obnovu národního kulturního dědictví a „paměti národa“.

Analýza potřeb byla posuzována v souvislosti s variantami dotýkajícími se celkové koncepce a poslání z hlediska budoucnosti, dotýkající se nejen vlastní památky, ale celkového využití v rámci nabídky společenského, kulturního a turistického významu. To znamená, všechny varianty vychází z hlediska jejich hodnoty historické a kulturní a jsou podloženy expertními stanovisky Národního památkového ústavu. Výtah ze stanoviska NPÚ se dotýká těchto podstatných myšlenek:

Záměr obnovy památníku J. Husa považujeme z hlediska zájmů státní památkové péče za odůvodněné, potřebné a přijatelné. Navrhované úpravy zahradních prostor, včetně doplnění a rozšíření stávajícího souboru národní kulturní památky ... by měly přispět k odstranění v minulosti napáchaných škod a zároveň kultivovat rodný dům mistra Jana Husa.

Potřebnost obnovy je dána především i zaměřením a posláním objektu z hlediska národní hrdosti, neboť se dotýká nejen široké české veřejnosti, ale i zahraničních návštěvníků, pro které je J. Hus světovým reformátorem.“¹⁰⁸

Celá druhá kapitola se věnovala zmapování různosti názorů, nápadů, iniciativ a činností, které se významně podílely na znovuoobnovení a udržení dialogu nad fenoménem Jana Husa. Jistě zde mohlo zaznít mnoho dalších počínů z oblasti literární a výzkumné, mohla jsem se zabývat mnoha články a studiemi mnohých tuzemských i zahraničních autorů. Především mi však šlo o prokázání pestrosti a zároveň vážnému a svědomitému hledání pravdy o Janu Husovi. I přes veškerou snahu mnohých řečníků i odborníků se přikláním k výroku Václava Havla, že

108 Kuneš, V. Projekt „Obnova rodného domu Mistra Jana Husa v Husinci, str.11. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

„ani my se neubráníme tomu, abychom Husa viděli optikou našich problémů a zkušeností“, neboť přestože se jakkoliv upřímně snažíme odhalit pravdu o našem českém reformátorovi, je stále opředena mlhavým závojem nevědomí a neznalostí. To však nezpochybňuje a neznehodnocuje obdivuhodnou a usilovnou práci mnohých badatelů a expertů na dobu života Husa i dobu husitskou. Nakonec to, že se podařilo sestavit Václavu Kunešovi projekt obnovy rodného domku Husova v Husinci, je významným počinem přelomu 19. a 20. století. Bezesporu byly u zrodu této studie některé momenty současného dialogu.

ZÁVĚR

Památník mistra Jana Husa v Husinci je jako národní kulturní památka jedinečným dědictvím našeho národa a snad proto jsem chtěla poukázat na snahu současné odborné i laické veřejnosti, jíž není lhostejný bezesporu výjimečný odkaz Jana Husa, znovu oživit a zpřístupnit prostřednictvím nové expozice umístěné v prostoru současného husineckého památníku nejen aktuální dostupné informace o životě a díle Jana Husa, ale také připomenout současnému člověku základní morální myšlenky Husovy a jeho význam v národním i evropském měřítku.

V neposlední řadě má práce, jako mnoho dalších iniciativ jednotlivců i kolektivů, chce apelovat také směrem k odpovědným institucím, aby se konečně začaly zabývat stavem památníku, který postupem času ztrácí hodnotu vtisknutou mu v době prvorepublikové a obnovenou v sedmdesátých letech 19. století.

Dějinně se prokazuje zaběhlá praxe, kdy přípravné práce, ať už k výjimečným oslavám či k úpravám interiérů domku se projevují až v období, ve kterém se přibližujeme k významnému výročí, ať už se jedná o Husovo domnělé narození (zde vzpomeňme oslav k 500. výročí narození v roce 1869) či památku jeho upálení (například v roce 1975, kdy si lid připomínal 560. výročí úmrtí Jana Husa).

Přestože současná expozice i stavební stav památníku se díky snahám současného vlastníka, Města Husince, nezdají být havarijní, nelze se v žádném případě domnívat, že více jak třicet let stará expozice je v současné době zajímavá pro veřejnost, na kterou je především zaměřena. Nezajímavost a šedost expozice se projevuje i postupnou klesající tendencí zájmu ze strany návštěvníků. Zdálo by se, že snahy mnohých erudovaných odborníků, kteří se nezapomínají věnovat osobě Jana Husa, jsou pro většinu národa bezpředmětné, ba dokonce lhostejné. Přesto je zde stále mnoho osob, zajímajících se o odkaz českého reformátora, pedagoga, teologa, jazykovědce a člověka, Jana Husa. Právě velký rozměr

a nadčasovost jeho odkazu má potenciál zaujmout současnou veřejnost, a to zdaleka nejen českou, hledající dlouhodobé zakotvení v evropském společenství.

Památník mistra Jana Husa v Husinci je objektem, který by svým významem opět mohl přesáhnout hranice svého regionu jako tomu bylo v době nedávno minulé. V minulosti pojaté vidění osobnosti Jana Husa, rodáka z Husince u Prachatic, a rovněž i husitského hnutí, zastřelo mnohé významné kapitoly ze života tohoto českého velikána, které by dnes opět mohly nabývat na významu pro celou naši společnost. Přesto musíme ocenit snahy totalitního systému o udržení určité tradice v povědomí národa, ke které přispěla i na svou dobu velmi kvalitně propracovaná expozice umístěná v husineckém památníku v roce 1975.

Osobně je mi nemilé zde uvést, že péče o památník v době komunistického režimu svým způsobem předčila péči v době porevoluční, kde bychom čekali větší zájem o tuto národní perlu, zejména co se týče expozičního charakteru. Odhlédneme-li od zpolitizování expozice v totalitním režimu a zneužití jména Jana Husa pro propagandu třídního boje, musíme ocenit snahy, které směřovaly k zviditelnění této památky a její zpřístupnění veřejnosti, zejména zaměřením na mladou generaci. Je velkou chybou, že nedokážeme využít současných poznatků, které máme k osobě Jana Husa a jeho českému i evropskému významu a že nedokážeme ukázat jeho pravou tvář, která směřovala k duchovním i společenským normám převyšujícím středověké myšlení.

Máme však reálnou naději, že se osoba Jana Husa stane v nejbližším nadcházejícím období populární především díky významnému datu, které se zadržitelně blíží, totiž k 600. výročí upálení Jana Husa v Kostnici, jež vzpomeneme v roce 2015. Spolu s Janem Husem, jak pevně věřím, se dostane do popředí i jeho rodiště a s ním i památník jemu věnovaný.

Přestože se mnohým jeví realizace idey o nové expozici utopickou, je bezesporu vítězstvím, že se začal mezidenominační dialog, který přestože již ztratil svůj náboj, pomohl ke vzájemnému sblížení mezi katolickou a protestantskou církví. Jak uvedl ve své přednášce Mgr. David Toncar *„Hus byl nenáviděn i milován. Ať už stojíme na té či oné straně, nemůžeme Husa z našich*

*dějin vymazat a dál se jím nezabývat.*¹⁰⁹ Doplňme jeho slova i výrokem Davida R. Holetona: „*každé nové promýšlení Husova života nemůže přehlédnout, že tu existoval dvousetletý kult, který byl v českých zemích pěstován před jeho násilným potlačením po Bílé Hoře (kult, který zcela jistě nebyl jenom předmětem náboženské polemiky) a že tu úcta, která mu je prokazována v liturgickém životě sesterských církví.*“¹¹⁰

Projekt, vypracovaný panem Mgr. Václavem Kunešem je významným počinem, na který lze navázat, a jak pevně věřím, i ho zrealizovat v nejbližších letech. Možná by mnozí dokázali navrhnout lepší a propracovanější, nicméně zůstává zatím jediným konkrétním návrhem.

Ukáže jen čas, zda dialog, který proběhl v předchozích letech, a proslovy státníků i vysokých církevních hodnostářů byly vysloveny s cílem poukázat na národního hrdinu a jeho odkaz či jen využít, jako mnoho jiných v našich dějinách, osobu Jana Husa v rámci politického boje.

109Toncar, D. Mistr Jan Hus dnešními očima. Přednáška na Biskupském gymnáziu v Českých Budějovicích. In: Theologická revue, číslo 3, ročník 1997

110Holeton, D. R. Úcta k Janu Husovi v životě církví. In: Theologická revue, číslo 1-2, ročník 71, Praha 2000, str. 32

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Literatura:

- BARTOŠ, F.M. *Nejstarší svědectví o Husově rodném domku v Husinci*. In: *Jihočeský sborník historický*, ročník XL, číslo 4, 1971, ISSN 0323-004X
- BARTOŠ, F. M. *Co víme o Husovi nového*. Nakladatelství Prorok, Praha 1946, ISBN nemá
- L.C., *K historii husova domku v Husinci*, Písecký zpravodaj, ročník 1965, číslo 9
- ČÁP, J. *Malý průvodce po velké historii*, In: *Informační věstník č. 19 (1/2005)* občanského sdružení Exulant, Praha 1, 2005
- HOJDA, Z. *Filozoficko-dějinné představy Ladislava Šalouna a pomník Mistra Jana Husa na Staroměstském náměstí*. In: *Husitský Tábor*, číslo 4, rok 198, ISSN 0231-6080
- HOJDA, Z.; POKORNÝ, J. *Pomníky a zapomínky*, Paseka, Praha 1996, ISBN 80-7185-050-0
- HOLETON, D. R. *Úcta k Janu Husovi v životě církvi*. In: *Theologická revue*, číslo 1-2, ročník 71, Praha 2000, ISSN 1211-7617
- KUBÍČEK, A. *Rodný dům Mistra Jana Husa v Husinci*. In: *Husinec, Rodný dům M. Jana Husa, město a okolí*, Státní tělovýchovné nakladatelství, Praha 1954, ISBN nemá
- KUKAČKA, B. *Husův rodný domek*. In: *Zlatá stezka*, ročník III, číslo 10, červen 1930
- MALÝ, K.; SIVÁK, F. *Dějiny státu a práva v Československu, I.díl do roku 1918*, Panorama, Praha 1988, ISBN 11-104 8802/25
- HEJRET, J. *Katoličtí kněží jindy a nyní o Mistru Janu Husovi*, Nákladem A.Neuberta, Jilemnice 1902, ISBN nemá
- MASARYK, T. G. *Jan Hus, naše obrození a naše reformace*. Čas, Praha 1899, ISBN nemá
- NOVOTNÝ, V. *Archiv a bádání o životě a spisech J.A.Komenského*, sešit 13,
- NOVOTNÝ, V. *Husův rodný domek a světnička Husova v Husinci*, Praha -Nusle,

- 1930, ISBN nemá
- NOVOTNÝ, V. *Kde se narodil Jan Hus*. In: *Knížky „Dědictví Husovo“*, číslo 1, Praha 1923, ISBN nemá
- PÁNEK, J.; POLÍVKA, M. *Udělení pamětní medaile Jana Patočky Ph.D. ThLic. Františku J. Holečkovi, O. M.*. In: *Akademický bulletin*, červenec 2000
- SALABA, J. *Rod a rodný dům Husův. Příspěvky k Husově osobnosti, k jeho životopisu a mládí*. Zvláštní otisk z Časopisu Národního muzea 1935, Praha 1935, ISBN nemá
- SEDLÁČEK, A.; VESELÝ, J. *Průvodce po Husinci a okolí*. In: *Knížky „Dědictví Husova“*, číslo 2., Jihočeské nakladatelské a vydavatelské družstvo, Praha 1926, ISBN nemá
- STARÝ, V. *Z dějin Husova rodného domku*. In: *Mistr Jan Hus a Husinec*, Svépomoc, Praha 1969, ISBN nemá
- STARÝ, V. *První Husovy oslavy v Husinci*. In: *Husitský Tábor*, číslo 4, rok 1991, ISSN 0231-6080
- ŠUBERT, F.A. *O Husově rodné světničce*. In: *Český svět*, ročník XI., Praha dne 2. 7. 1915, číslo 42-43
- TONCAR, D. *Mistr Jan Hus dnešními očima. Přednáška na Biskupském gymnáziu v Českých Budějovicích*. In: *Theologická revue*, číslo 3, ročník 1997, ISSN 1211-7617
- TURINSKÝ, Fr. *Františka Turinského básnické spisy*. I.L. Kollber, Praha 1880, ISBN nemá
- VOJTĚCH, J. *Jan Hus snad poprvé ve Vatikáně, papež lituje kruté smrti M. Jana Husa*. In: *Sémiontický občasník, časopis Farního sboru Československé církve evangelické v semonicích*, číslo 6, březen 2000
- ZELINKA, P. *Mistr Jan z Husince a jeho rodiště, Husinec 1899*, ISBN nemá

Prameny:

Psané prameny institucionálního původu:

Císařské nařízení ze dne 20. 4. 1854 č. 96 ř.z. pro všechny země korunní vyjímající království lombardsko-benátské a hranici vojenskou, jímž se vydává předpis jak mají zeměpanští úřadové političtí a policejní vykonávat nařízení a nálezy od nich vydané

Jihočeský kraj – Krajský úřad, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu – vyslovení názoru k obsahu nové expozice v Památníku Mistra Jana Husa, č. j. OKPC/2890/2003/Vo

Katastrální úřad Prachatice, Dokument „Jednostranné opatření o převodu správy“, Státní památková správa Praha 1 - Malá Strana, číslo 597/60 ze dne 15. 3. 1960

Katastrální úřad Prachatice, Hospodářská smlouva o převodu správy národního majetku ze dne 12. 7. 1976, číslo Fin./3-119/76-Mar.

Katastrální úřad Prachatice, Pozemková kniha katastrální obce Husinec, str. 296

Nařízení vlády č.147/1999 Sb. ze dne 16. června 1999, o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky

Stanovy Občanského sdružení Mistra Jana z Husince. In: www.janhus.cz [on line]
Dostupné na WWW: <<http://www.janhus.cz/stanovy>>

Základací list Nadace Mistra Jana Husa. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších změn

Narativní a literárně psané prameny:

Okresní státní archiv Prachatice, částka 457.1, Památník M. J. Husa a Husovy oslavy 1959 - 1975

Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha městyse Husince, sig. II.55

Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha městyse Husince, sig. II 55a

Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha MNV Husinec 1950-1974, sig.1B1

Okresní státní archiv Prachatice, Pamětní kniha města Husince 1974-1982, sig.1B2

Okresní státní archiv Prachatice, František Mík, kartony 4 - 7

Okresní státní archiv Prachatice, Archiv města Husince, spisový materiál,
sig. XI/4

Ostatní prameny - proslovy:

HAVEL, V. Projev při uvítání papeže Jana Pavla II. V České republice, Praha
20. května 1995

HAVEL, V. Proslov prezidenta republiky Václava Havla na Mezinárodním
sympoziu o mistru Janu Husovi, 17. prosince 1999, Papežská Lateránská
Univerzita, Vatikán 1999

JAN PAVEL II. Projev k účastníkům Římského mezinárodního sympozia o
Mistru Janu Husovi, Vatikán 17. prosince 1999

KLAUS, V. Projev k 590. výročí smrti mistra Jana Husa, Husinec 6. 7. 2005

PITHART, P. Proslov dne 6. 7. 1990 na oslavách Jana Husa v Husinci, Husinec
1990. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

Poselství kardinála Miloslava Vlka zaslané účastníkům ekumenické bohoslužby
dne 6. 7. 2004 v Husinci, Husinec 2004. In: Archiv Občanského sdružení
Mistra Jana z Husince

SMOLÍK, J. Projev na ekumenickém shromáždění dne 6. 7. 2004 v Husinci,
Husinec 2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

Jiné prameny:

SANTAR, J. Scénář Muzea Mistra Jana Husi v Husinci, březen 1975. In: Archiv
Města Husinec

KUNEŠ, V. Projekt „Obnova rodného domu Mistra Jana Husa v Husinci, Husinec
2006. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

Pozvánka na seminář pro odbornou veřejnost zaslaná O.s. Mistra Jana z Husince,
Husinec 2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana z Husince

Záznam semináře zadání nové expozice Památníku Mistra Jana Husa –
autorizované texty, Husinec 2004. In: Archiv Občanského sdružení Mistra Jana
z Husince

Záznam semináře zadání nové expozice Památníku Mistra Jana Husa –
neautorizované texty, Husince 2005. In: Archiv Občanského sdružení Mistra
Jana z Husince

Profesní etický kodex muzeí umění v České republice. In: Mezinárodní rada
muzeí ICOM. Dostupné na WWW: <<http://www.cz-icom.cz/doc0008.html>>

SEZNAM ZKRATEK

ČBK – Česká biskupská konference

ČR – Česká republika

č. p. - číslo popisné

Čsl. - Československá

EU – Evropská unie

ERC – Ekumenická rada církví

KSČ – Komunistická strana Československa

MJH – Mistr Jan Hus

M. J. Husa – Mistra Jana Husa

MNV – Místní národní výbor

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NPÚ – Národní památkový ústav

OA – Okresní archiv

ONV – Okresní národní výbor

o. s. - občanské sdružení

P. M. - Panna Maria

PMJH – Památník mistra Jana Husa

PK – pamětní kniha

TJ – Tělovýchovná jednota

ZDŠ – Základní devítiletá škola

ZŠ – Základní škola

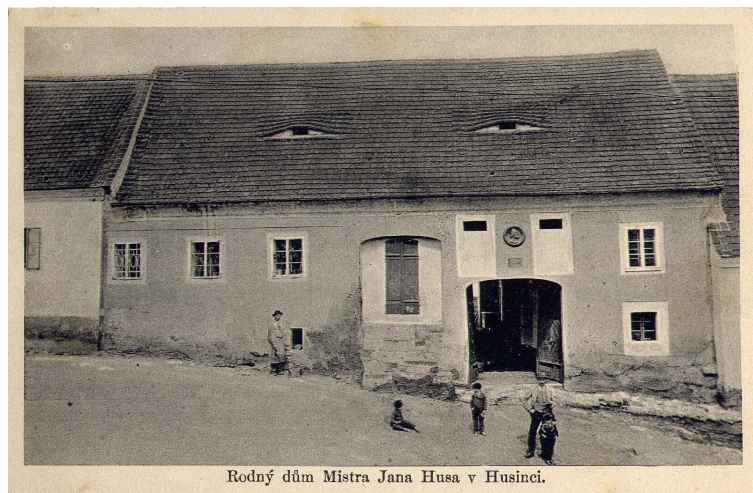
SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 - Podoby Husova domku ve fotografiích a pohlednicích

Příloha č. 2 – Husovy oslavy ve fotografiích

Příloha č. 1

PODOBY HUSOVA DOMKU VE FOTOGRAFIÍCH A POHLEDNICÍCH

Rodný domek Jana Husa, Husinec, rok 1900

Rodný domek Jana Husa, Husinec, rok 1914

Rodný domek Jana Husa, Husinec, rok 1921

Rodný domek Jana Husa, Husinec, rok 1930

Rodný domek Jana Husa, Husinec, rok 1945

Rodný domek Jana Husa, Husinec, 60. léta 20. století

Rodný domek Jana Husa, Husinec, rok 2008

Světnička v rodném domku Jana Husa, Husinec, rok 1919

Světlnička v rodném domku Jana Husa, Husinec, rok 1925

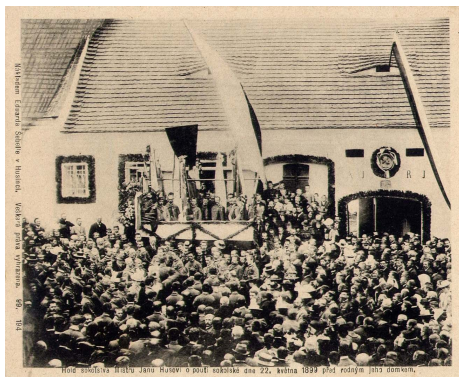
Světlnička v rodném domku Jana Husa, Husinec, 60. léta 20. století

Světlnička v rodném domku Jana Husa, Husinec, 2008

Příloha č. 2

HUSOVY OSLAVY VE FOTOGRAFIÍCH

Husovy oslavy, Husinec, rok 1899

Oslava povýšení Husince na město – v rámci Husových oslav, Husinec, rok 1905

Husovy oslavy, Husinec, rok 1933

Husovy oslavy, Husinec, rok 1949

Husovy oslavy, Husinec, rok 2008

ABSTRAKT

VESELÁ, M. *Památník mistra Jana Husa v Husinci – příprava nové expozice*. České Budějovice 2008. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce J.Vokoun.

Klíčová slova: Památník mistra Jana Husa, Husinec, expozice, rodný dům, Husova světnička, Husovy oslavy, úcta, návrh nové expozice, dialog o nové expozici

Práce se věnuje Památníku mistra Jana Husa v Husinci, jako předpokládaného místa narození Jana Husa.

První část se obrací do historie této památky, udává přehled vlastnických vztahů a mapuje péči o památný objekt a podoby Husova domku. Rovněž se zabývá úctou v osobu Jana Husa a jejími podobami v průřezu dějin – nejstarší zmínky o úctě, pověsti, Husovy oslavy, další formy a podoby úcty v různých dobách.

Ve druhé části se věnuje současným snahám odborné veřejnosti směřujícím k přípravě nové expozice v Památníku mistra Jana Husa v Husinci, které byly započaty v letech 2004-2005 prostřednictvím odborných seminářů. Závěrem je představen projekt „Obnova rodného domu mistra Jana z Husince“, který reaguje na odborné diskuze z předcházejících let a je alternativou k řešení současného stavu obnovy aktuální expozice instalované v roce 1975. Práce obsahuje také obrazovou přílohu, která představuje dobové i současné podoby Husova rodného domku a Husových oslav.

ABSTRACT

The Memorial of Master John Hus - preparation of a new exposition

Key words – The Memorial of Master John Hus, Husinec, exposition, birthplace, Hus's room, Celebrations of Master John Hus, honour, project of a new exposition, the dialogue about a new exposition

The work is devoted to The Memorial of Master John Hus as his presupposed birthplace.

The first part deals with the history of this monument, it brings the summary of proprietary relations and maps the care about this historical object and the looks of Hus's house. It also deals with the honour to the personality of Master John Hus and its forms through the historical periods. There are the oldest mentions about this respect, some legends, celebrations and other forms of respect in various periods.

The second part deals with contemporary effort of professional public which is aimed to preparation of a new exposition in the Memorial of Master John Hus in Husinec. This preparation started in 2004 - 2005 by means of professional lectures. Finally the work introduces the project The Restoration of the Birthplace of Master John Hus which reacts on professional discussions from previous years and which is the alternative solution of current renewal of actual exposition installed in 1975. There is also pictured enclosure presenting previous and current looks of Hus's birthplace.